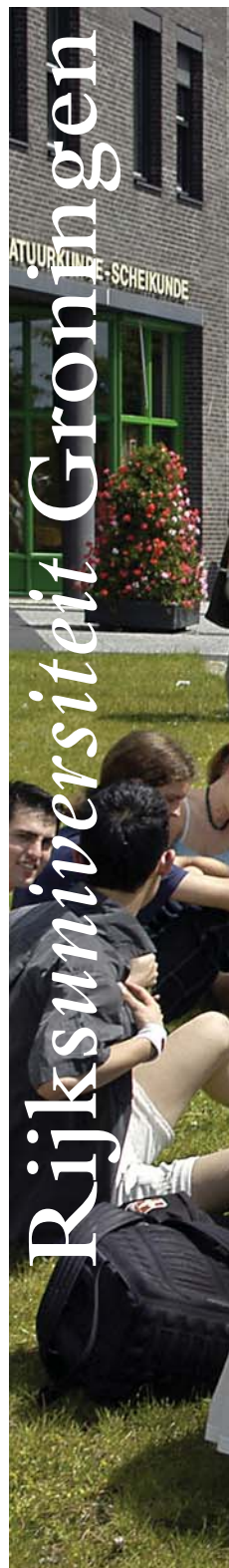

NUMMER 2
21e jaargang

JULI 2006 ➤ ZUIDERZEELIJN, DE ONTBREKENDE SCHAKEL ➤ HET
NEDERLANDSE ASIELBELEID VAN BINNENUIT ➤ MAATSCHAPPELIJK
TOP INSTITUUT ONDERZOEKT INTEGRATIE ➤ PROEF DE BLAUWE STAD
➤ GEFASCINEERD DOOR DE 'MINIMAL CELL'

Magazine
voor alumni
en relaties

Broerstraat 5

RUG

Modernisering van de overheid

begint bij de opleidingen van de Academie voor Management

Masterclass Modernisering van de Overheid

De deelnemer vergroot en verdiept het inzicht in de thema's en problematiek die spelen bij de omvorming naar de overheid in de 21^e eeuw. Het rendement, de dienstverlening van publieke organisaties wordt vergroot. Start donderdag 12 oktober 2006

Publiek Management

De deelnemer leert effectiviteit van, en controle op beleids- en bedrijfsprocessen te vergroten. Uw eigen overheidsorganisatie wint aan legitimiteit en maatschappelijke meerwaarde. Start dinsdag 3 oktober 2006

Res Publica - Leiderschap en strategie in de publieke sector

De deelnemer leert het voortouw te nemen in strategische veranderingsprocessen binnen de eigen organisatie en haar positionering, structuur en cultuur vanuit een toekomstgericht perspectief vorm te geven. Start donderdag 5 oktober 2006

Informatiebijeenkomst

Donderdagmiddag 7 september a.s. in Leusden vindt er een bijeenkomst plaats. Laat u nader informeren over de programma's. Gast spreker is prof. Aimé Heene van de Universiteit van Gent.

Meer informatie

Stuur mij de brochure van:

- Modernisering van de Overheid
- Publiek Management
- Res Publica - Leiderschap en strategie in de publieke sector
- Bel mij voor een persoonlijk studieadvies*
- Ik kom 7 september naar Leusden*

Naam: _____ m/v

Functie: _____

Bedrijf: _____

Adres organisatie: _____

Pc/Plaats: _____

Telefoon (overdag): _____

Fax: _____

E-mail: _____

Mogen wij u in de toekomst per e-mail op de hoogte houden van ons opleidingsaanbod? ja nee

U kunt dit formulier faxen naar:

050 - 316 23 00

of opsturen naar:

Academie voor Management,
antwoordnummer 7002
9700 VD Groningen.

Bel voor meer informatie onze studieadviseurs 050 - 316 21 15

www.academievoormanagement.nl

4

8

12

14

16

21

INHOUD

► 4
De ontbrekende schakel
Groningse Jouke van Dijk en Haagse Sanne ten Hoove oneens over de Zuiderzeelijn

► 7
'Wow, goeie club'
Laura Westendorp voor Greenpeace op diepzeeonderzoek

► 8
Vroeg of laat komt dat pardon
Frans-Willem Verbaas beschrijft ons asielbeleid van binnenuit

► 12
Zoeken naar nieuwe vaste grond
Karen van Oudenhoven over integratie en sociale cohesie

► 14
Proef de Blauwe Stad
Immens water brengt nieuw elan in akkerbouwgebied

► 16
Gefascineerd door het leven
Uitzonderlijke prestaties van microbioloog Lubbert Dijkhuizen

► 18
Energie in een veranderende wereld
Coby van der Linde, hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement.

► 21
Bommelstein is nooit hetzelfde
Ger Tillekens bezoekt de Marten Toonder tentoonstelling in het Nederlands Stripmuseum te Groningen

► 7
Zwarts op wit
De rector magnificus mijmert

► 11
Ain Wondre Stad
Johan Remkes, minister van Binnenlandse Zaken

► 19
Column Koen Koch

► 22
Nieuws van de alumniverenigingen

► 24
Life Long Learning

► 26
Oraties, afscheidscolleges en hoogleraarportretten. Colofon

► 28
Alumni Achteraf
Foto voorkant
Middagpauze op het Zernike ► FOTO

ELMER SPAARGAREN

REDACTIONEEL

Het is 'een betrekkelijk losse organisatie met een grote mate van autonomie voor wetenschapskunstenaars,' volgens rector Frans Zwarts in zijn rubriek. Het fenomeen 'universiteit' kent verschillende omschrijvingen. Zo is het een instituut van kennisverwerving, onderwijs en vorming. Maar ook een gemeenschap van mensen en een complex van gebouwen en terreinen.

En op verschillende manieren ook liggen er allerlei 'lijntjes' tussen de RUG en haar alumni. Er zijn de nostalgische herinneringen aan studietijd en – stad en de persoonlijke banden met docenten en oud-medestudenten. Nog concreter – steen en asfalt, staal en hardhout – zijn de wegen en spoorlijnen die de Martinistad en daarmee de universiteit te verbinden met de rest van Nederland en de wereld.

De RUG probeert alle mogelijkheden tot contact te vergroten, met welke 'doelgroep' dan ook. Daarom is haar College van Bestuur ook een enthousiast pleitbezorger van een snelle treinverbinding, waarover in dit juli-nummer een voorstander (RUG-hoogleraar Jouke van Dijk) en een tegenstander (*Volkskrant*-journalist Sanne ten Hoove) debatteren.

Beiden zijn, onder meer over de Zuiderzeelijn, opiniemakers. Dat geldt ook voor veel andere RUG-alumni en -medewerkers die in dit blad aan het woord komen. Greenpeace voorlichter Laura Westendorp vraagt aandacht voor het leven in de diepzee en advocaat Willem Verbaas legt de misstanden van het Nederlandse asielbeleid bloot. Minister Remkes vertelt over zijn 'Wondre Stad'. Clingendael-medewerker Coby van der Linden schetst het strategische belang van energie in de huidige wereld. Het instituut van Karen van Oudenhoven bestudeert nieuwe bindingsmiddelen voor onze desintegrerende samenleving.

Tot slot, over opiniemakers gesproken, melden we u trots dat wij als columnist RUG-hoogleraar Koen Koch voor een jaar aan de *Broerstraat 5* hebben kunnen binden.

De redactie
redactieB5@bureau.rug.nl

De ontbrekende schakel

Moet er een snelle treinverbinding komen van de Randstad naar het Noorden? Jazeker, vindt Jouke van Dijk (50), hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse aan de RUG. Zo'n spoorlijn zou niet alleen de werkgelegenheid in het Noorden verbeteren, het zou de hele Nederlandse economie ten goede komen. Onzin, vindt politiek journalist en RUG-alumnus Sanne ten Hoove (27). De kosten voor de aanleg van de Zuiderzeelijn wegen niet op tegen de verwachte opbrengst.

Het is heel simpel. De Zuiderzeelijn, welke variant je ook neemt, is een mega-investering die z'n rendement niet oplevert.' Sanne ten Hoove, parlementair verslaggever bij *De Volkskrant*, is een uitgesproken tegenstander van de mogelijke aanleg van de Zuiderzeelijn. In de restauratie van het Groninger hoofdstation zit hij aan tafel met Jouke van Dijk, hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse en uitgesproken voorstander van een snelle treinverbinding naar het Noorden.

'Onze nationale welvaart wordt verslechterd als die lijn er komt', vindt Ten Hoove. 'De sommen die nu gemaakt worden zijn niet een béetje negatief, die zijn al jaren zeer, zeer negatief. En bij dit soort grote projecten heb je altijd nog de kans dat het veel duurder

wordt dan begroot. Als je iets wilt doen aan de noordelijke economie, kun je beter kiezen voor andere investeringen.'

Al 50 jaar

'Je kunt natuurlijk zeggen dat de aanleg van de Zuiderzeelijn te duur is', reageert Van Dijk. 'Maar als je de 2,7 miljard die het Rijk wil investeren afzet tegen de vijf miljard euro voor een stukje snelweg van vijftien kilometer door het Naardermeer, dan denk ik: ach de kosten van de Zuiderzeelijn vallen wel mee. En voor zo'n stukje snelweg in de Randstad wordt helemaal niet gekeken wat het rendement is. Denk je dat ze voor de verbinding door het Naardermeer eerst gaan kijken hoeveel arbeidsplaatsen het oplevert in de regio Amsterdam? Als je in de berekeningen van

het kabinet gelooft, moet je helemaal geen treinen meer laten rijden, want de exploitatie van het spoorweginet is negatief. Gaan we er elke dag dat er in Nederland een trein rijdt in welvaart op achteruit? Dat geloof ik niet.'

Naardermeer

Een directe spoorverbinding van Amsterdam naar Groningen is bovendien een belangrijke ontbrekende schakel in de Nederlandse infrastructuur, gaat Van Dijk verder. 'Er wordt al vijftig jaar over gepraat. Eerst wilde men een spoorlijn over de Afsluitdijk, daarna zijn nog allerlei andere plannen aan de orde geweest. Als je op de kaart kijkt, zie je dat het een ontbrekend stuk infrastructuur is.'

Ten Hoove reageert direct. Het zijn argumenten die lost staan van de mogelijke nieuwe

‘Als we verder willen groeien, hebben we de Zuiderzeelijn hard nodig’

spoorlijn, vindt hij. ‘Of er wel of geen snelweg door het Noordermeer komt, heeft niets te maken met een snelle treinverbinding naar Groningen. Het is bovendien een doelredenering om te zeggen dat we de Zuiderzeelijn moeten aanleggen omdat er een stukje ontbreekt op de landkaart.’

Volgens Ten Hoove zou het beter zijn precies na te gaan wat de problemen in het Noorden zijn en wat daarvoor de meest geschikte oplossing is. De huidige problemen, een ijle economische structuur vooral gebaseerd op productie en een laaggeschoolde beroepsbevolking, zijn volgens hem met een snelle spoorverbinding niet op te lossen.

‘De economie en de werkgelegenheid groeien in het Noorden al tien jaar sneller dan in de rest van Nederland’, reageert van Dijk. ‘Als we nu nog verder willen groeien, hebben we een snelle verbinding met de Randstad nodig.’

Kostenoverschrijding

Wetenschappers van de RUG becijferden dat de aanleg van de Zuiderzeelijn 1900 tot 3800 nieuwe banen oplevert, waarvan 2500 in het Noorden. Daarnaast keken zij naar het rendement van de miljardeninvestering. Die berekeningen werden bij de besluitvorming over de lijn terzijde geschoven. Volgens Ten Hoove komt dat omdat de RUG als enige een model gebruikt dat door andere onderzoekers, onder meer van het Centraal Planbureau (CPB) niet is overgenomen. ‘En dan heeft het CPB gelijk?’, werpt Van Dijk verbaasd tegen.

Ten Hoove verwijst naar de Deense Hoogleraar prof.dr. Bent Flyvbjerg. Die beschrijft hoe overal ter wereld vooral bij grote railprojecten de kosten structureel worden overschat terwijl de opbrengst wordt overschat. ‘En waar vindt dat mechanisme het meest plaats? Waar zijn de kosten zo veel hoger dan iedereen had gedacht en waar zijn de opbrengsten zo ontzettend veel lager? Bij hogesnelheidslijnen.’

‘Noem me van al de railprojecten die Flyvbjerg beschrijft nou eens ééntje waarbij het bedrijfsleven bereid is zoveel te investeren?’,

vraagt Van Dijk. ‘Siemens wil bijna een miljard investeren in de Zuiderzeelijn. Is het bedrijfsleven gek, denk je?’

Economische groei

‘Maar wat lost de aanleg van de Zuiderzeelijn dan op? Wat zou er verbeteren als je een snelle treinverbinding met de Randstad hebt?’, vraagt Ten Hoove. ‘Als je veel geld wilt uitgeven, sterker nog, ontzettend veel geld over de balk gaat gooien, moet je toch kunnen verdedigen waarom je dat wilt?’

Van Dijk herhaalt zijn argumenten; van geld over de balk gooien is geen sprake. De werkgelegenheid verbetert en de beroepsbevolking wordt mobieler waardoor het voor Noordelingen makkelijker wordt om in de Randstad te werken – en omgekeerd. ‘En doordat de arbeidsmarkt beter gaat functioneren, krijg je economische groei. En als je de economische activiteit evenwichtiger over het land verdeelt, krijg je bovendien in de Randstad minder congestieproblemen, minder files. Trouwens, als ze de aanleg weer gaan uitstellen en over tien jaar alsnog bedenken dat zo’n Zuiderzeelijn onontbeerlijk is, dan is het écht te duur. Want dan is het traject inmiddels volgebouwd. Nu is dat nog schoon.’

Kansen

Maar hoe schatten de twee sprekers eigenlijk de kans dat er uiteindelijk een snelle spoorverbinding naar het Noorden komt? Opmerkelijk genoeg denkt Ten Hoove dat de Zuiderzeelijn, in wat voor vorm dan ook, er uiteindelijk komt. ‘Ik verwacht dat het een van de onderwerpen wordt bij de komende kabinetsformatie.’

En Van Dijk? Hoewel hij een overtuigd voorstander van de lijn is, toont hij zich pessimistischer. ‘Nee, ik denk dat de verbinding er uiteindelijk niet komt.’

JOUKE VAN DIJK (50) is hoogleraar Regionale Arbeidsmarktanalyse aan de Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen van de RUG. In zijn onderzoek staan arbeidsmarkt-vraagstukken als werkloosheid, werkgelegenheid, migratie en arbeidsmarktbeleid centraal. Verder houdt hij zich onder meer bezig met regionale ontwikkeling en groei en het functioneren van de regionale arbeidsmarkt, met name in Noord-Nederland.

SANNE TEN HOOVE (27) is verslaggever op de Haagse redactie van *De Volkskrant*. Daar houdt hij zich onder meer bezig met de departementen Verkeer en Waterstaat en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu. Ten Hoove studeerde rechten en journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Tijdens zijn studie werkte hij onder meer als redacteur bij de *Studentenkrant* en bij de *UK*.

► TEKST ERNST ARBOUW

► FOTO'S MICHEL DE GROOT

Prof.dr. Frans Zwarts
rector magnificus

HOOFDARBEID

'Het is onvoorstelbaar zoals de universiteit zich de laatste vijftig jaar heeft ontwikkeld. Van een paar duizend in het midden van de vorige eeuw, is het aantal studenten toegenomen naar tienduizenden nu. Wonder boven wonder zijn er daarbij geen grote ongelukken gebeurd. Voor een prikkie heeft de Nederlandse overheid massaal hoger onderwijs gekregen. De wetenschappers hebben er wel een prijs voor betaald. Hun arbeid is de laatste jaren veel stressvoller geworden. Hun bestaan vele malen ingewikkelder. Er wordt ook veel meer van hen verwacht. Het gros van de wetenschappers werkt zich tegenwoordig over de kop. Toch geloof ik niet dat ze door al dit harde werken collectief afstevienen op een burnout. Mensen passen zich aan de omstandigheden aan. En wetenschappers hebben een ongelofelijke intrinsieke motivatie. De meeste mensen die aan de universiteit werken vinden het een leuke werkomgeving, vanwege de grote vrijheid in de organisatie zelf. Ondanks de vele verplichtingen staat het dagpatroon meestal niet vast.

Maar kunnen wetenschappers bij alle drukte nog rustig en goed nadenken? Ik denk van wel. Het mooie van hoofdarbeid is dat je

met allerlei dingen bezig kunt zijn en tegelijkertijd verder kunt gaan met het denkwerk. Daar hoeft je niet speciaal voor te gaan zitten. Zelfs als je het heel druk hebt, kun je blijven nadenken. Ook thuis, tijdens de afwas, of bij het plaatsen van de spullen in de vaatwasmachine, gaan je gedachten gewoon door. Als ik als taalwetenschapper met een ingewikkeld probleem zat en ik kon de einden niet aan elkaar knopen, dan kon ik daar dagen over nadenken. Bij alles wat ik deed. Wat dat betreft zijn wetenschappers duizendpoten en duivelskunstenaars geworden. Ik kom hoe langer hoe meer onder de indruk van de grote hoeveelheid goed en origineel werk die ze afleveren.

Pas als wetenschappers hun motivatie kwijt raken, zijn de rapen gaar. Dan stort de organisatie in. En eindigt de wetenschappelijke vooruitgang. Daarom moet de universiteit blijven wat ze al eeuwenlang met veel succes is. Zelfs na een onstuimige groei en tientallen jaren kabinetingsgrijpen is het een betrekkelijk losse organisatie met een grote mate van autonomie voor de wetenschapskunstenaars. Alleen zo blijven zij gemotiveerd. Laat maar kletsen, denkt de wetenschapper, ik werk wel door.'

► TEKST
EDZARD KROL
► FOTO'S
ELMER SPAARGAREN

VARIA

Koen Koch columnist

Koen Koch is een jaar lang de columnist van *Broerstraat 5*. Op pagina 19 vindt u zijn eerste bijdrage. Koch (1945) studeerde algemene politieke en sociale wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Daarna werkte hij bij de universiteiten van Utrecht en Rotterdam en van Leiden, alwaar hij sinds 1994 de Jean Monnet Chair in Political-Administrative Studies of European Integration bekleedt. Sinds 1999 is hij ook bijzonder hoogleraar Internationale Betrekkingen aan de RUG. Daarnaast is hij onder andere lid van de Commissie Vrede en Veiligheid van de Adviesraad voor Internationale Vraagstukken en van het Algemeen Bestuur van de Atlantische Commissie. Tot januari 2006 was hij politiek columnist van *Trouw*.

Koen Koch

RUG-team wint VPRO-quiz

Het studententeam van de RUG heeft de VPRO-quiz UQ 2006 gewonnen. Aan deze nieuwe tv-quiz, die op acht maandagavonden werd uitgezonden, namen alle veertien Nederlandse universiteiten deel. Het RUG-team van de studenten Margje van Weerden (Nederlands Recht), Joris Ijsselmuiden (Kunstmatige Intelligentie) en Hedzer Uulders (Classical,

Medieval and Cultural Studies) had eerder al in de voorrondes de hoogste score gehaald. In de afsluitende uitzending op 29 mei j.l. wonnen de Groningers uiteindelijk ook de finale, in een spannend duel tegen het team van de TU Delft. Prof.dr. Frits van Oostrom, president van de KNAW, reikte de Gouden Universiteitswisselbokaal uit.

‘Wow, goeie club, leuke mensen’

Haar werk bij Greenpeace is doorgaans op kantoor in Amsterdam. Maar dit voorjaar voer Laura Westendorp (32), alumna geschiedenis, drie weken op de Atlantische Oceaan.

De telefoonverbinding tussen Groningen en São Miguel houdt niet over. Toch lukt het Laura Westendorp, op luchthaven Ponta del Gada van het Azoren-eilandje, enthousiast verslag te doen van haar zeereis. De alumna geschiedenis en journalistiek werd, na wat journalistieke omzwervingen bij *Trouw* en het *Algemeen Dagblad*, voorlichter bij Greenpeace. ‘Voor het *AD* maakte ik eens een reportage over Greenpeace. Toen dacht ik: Wow, goeie club, leuke mensen.’

Zojuist is Westendorp afgestapt van actieschip *Esperanza*. Op het schip maakte zij van nabij een stukje mee van de expeditie ‘Defend our oceans’, die de *Esperanza* dit jaar uitvoert. ‘Ik maak natuurlijk geregeld acties mee, maar het was toch voor het eerst dat ik voor mijn werk zo lang op een van onze schepen zat.’

Blaauwe koralen

Met ‘Defend our oceans’ wil Greenpeace de schoonheid én de problemen van de oceanen belichten, legt de voorlichtster uit. Op de Atlantische Oceaan, bij de Azoren, betekende dat onderzoek doen, samen met de wetenschappers van de universiteit van de Azoren. ‘Er is weinig bekend van het leven in de diepzee. Tegelijk wordt er op heel veel plekken in de wereld met zware sleepnetten gevestigd. We hebben apparatuur aan boord om tot wel negenhonderd meter onder water beelden te maken, op plekken waar nog nooit iemand heeft gekeken. Die willen we gebruiken als in juni bij de VN wordt gepraat over diepzeevisserij.’

In een verduisterde ruimte volgde iedereen de gebeurtenissen onder water, op schermen. ‘De eerste keer mopperde ik, want ik zag alleen maar zand. Maar later zagen we prachtige blauwe koralen van duizenden jaren oud, enorme roggen, soms een haai. Het bijzondere is: heel diep onder water groeit alles heel langzaam. Daar vissen maakt dingen voor honderden jaren kapot.’

Deining

Westendorp vond de betrokkenheid van het gezelschap aan boord – vijftientig mensen uit verschillende landen – indrukwekkend. ‘Onze peperdure diepzee-camera was tegen een rots kapot geslagen. Hij kwam in drie stukken weer boven. Een van de jongens, die lasser is, heeft tot twee uur ’s nachts gewerkt en de volgende ochtend was er een nieuwe camera!’

Nu ze afscheid heeft genomen van de bemanning gaat Westendorp nog een paar weken vakantie vieren op de Azoren. Aan boord was het geen vakantie. Daar had ze zeemanstaken, zoals de wc schoonmaken of de afwas-machine inladen. En het voorlichtingswerk ging door. ‘Ik was aan boord voor de communicatie. Ik heb bijvoorbeeld onderschriften gemaakt bij beelden die we naar verschillende bladen stuurden en bijdrages geleverd voor de websites www.oceans.greenpeace.org en www.greenpeace.nl. Bovendien kreeg ik klussen uit Amsterdam doorgeschoven.’ Boven op het schip was een kantoortje, vlakbij de brug, waar de deining zo ongeveer het grootst was en de zeeziekte geheid toesloeg. Vaak ging ik naar beneden, waar ook een computer stond. Tot gisteren had ik last van zeeziekte en moest ik vaak zorgen dat ik in de buurt van een teiltje was.’

► TEKST
ELLIS ELLENBROEK
► FOTO
GREENPEACE NEDERLAND

➔ Stelling: ‘Indien werk en privé strikt gescheiden worden, vallen ze prima te combineren.’
Marleen van der Veen, wiskunde en natuurwetenschappen, promotie 22 mei 2006

Vroeg of laat komt dat pardon

Voor kritiek op haar beleid hoeft Rita Verdonk geen goede boeken te lezen, vindt ze zelf. Die boodschap is zo ook wel duidelijk. Bovendien was ze net in Harry Potter bezig. Zo luidde Verdonks reactie toen de SP haar het boek *Er is thans geen grond...* van Frans-Willem Verbaas aanbood. Verbaas lijkt zich niet druk te maken om het voorval. 'Ik had wel een mooi rapport over allerlei misstanden kunnen schrijven, maar dat was ook meteen in Verdonks prullenbak beland.'

Frans-Willem Verbaas (38) studeerde rechten en bestuurswetenschappen aan de RUG en sinds 2000 werkt hij als rechtshulpverlener voor asielzoekers. De misstanden die hij in zijn werk tegenkwam, dreven hem tot het schrijven van een kritisch boek over het Nederlandse asielbeleid. 'Mensen zijn vaak naïef over de inhumane kanten van het asielbeleid, hoe het er in de praktijk aan toegaat. Zo worden asielzoekers die op Schiphol aankomen meteen gedetineerd, worden kinderen opgesloten in uitzetcentra, de gedetineerden op de bajesboot in Rotterdam in kooien gelucht en cliënten van advocaten soms al tijdens hun procedure uitgezet.'

Verziekt beslisklimaat

Verbaas ziet zichzelf als een vrijdenker, als iemand die op een eerlijke en objectieve manier de toestand in het asielbeleid voor een breder publiek toegankelijk maakt. Zijn kritiek valt daarbij naar zijn idee wel mee: 'Ik denk dat men mij in de juridische wereld genuanceerd vindt. Veel regels in het asielbeleid vind ik nog niet zo gek. Ze worden alleen op een nogal rigide manier uitgevoerd. Er wordt niet gekeken of asielzoekers gevaar lopen, er wordt gekeken of asielzoekers op grond van de regels kunnen worden afgewezen. Iemand afwijzen en kijken of je dat via de rechter in stand houdt; dat is de wijze waarop de IND functioneert. Het is een verziekt beslisklimaat. En dat weet iedereen in de wereld van de asielzoekers.'

Volgens Verbaas heerst er veel beroepsdeformatie in de asieladvocatuur. Rechtshulp-

verleners denken dat de IND er alleen maar op uit is asielzoekers af te wijzen. Veertig procent van de asielaanvragen wordt binnen 48 uur afgewezen. Daartegen kan een asieladvocaat beroep instellen, maar ondertussen staan de asielzoekers, die veelal geen Nederlands spreken, geen geld en geen opvang hebben, op straat. Veel van deze mensen verdwijnen, voor of na een beroep, 'Met Onbekende Bestemming'.

Fanatici

Ook IND-medewerkers hebben last van beroepsdeformatie. Zij hebben weer het gevoel dat veel asielzoekers liegen en, behalve hun vluchtroute, ook hun vluchtverhaal bij een 'reisagent' kopen. 'Asielzoekers hebben vaak geen documenten en dan moet je proberen vast te stellen of iemands woorden wel of niet kloppen. Dat de IND daarom op inconsistenties let, begrijp ik wel. Maar soms zijn ze daarin wel heel erg doorgeslagen. Sommige procesvertegenwoordigers zijn fanatici die er werkelijk alles aan doen om een beroep ongegrond te laten verklaren. Asieladvocaten maken geregeld zaken mee waarin argumenten worden gebruikt die echt nergens meer op slaan.

Zo had ik een zaak waarin een Congolese vrouw een oproep had om voor de geheime dienst te verschijnen. De IND wilde haar in de versnelde procedure afwijzen en kwam met de argumentatie dat uit het document niet bleek waarom ze werd opgeroepen. Dan denk ik: "Ja, hallo! Als iemand in de Tweede Wereldoorlog een oproep krijgt van de Gestapo, dan weet je ook zeker dat diegene niet zijn rijbewijs moet

verlengen..." Soms komt de IND met een dergelijke argumentatie weg.'

Verbaas is niet positief over de uitvoering van de IND, maar ook over veel beslissingen van Verdonk is hij niet te spreken. Naar zijn idee is het een fabeltje dat asielzoekers niet naar onveilige gebieden worden uitgezet. Hij noemt Liberianen die ondanks de erkende onveilige situatie in Liberia geen asiel in Nederland kregen. Somaliërs die naar Noord-Somalië werden uitgezet en daar in vluchtingenkampen terecht kwamen. Tsjetsjenen die zich maar in de Russische Federatie moesten zien te redden. En ook van Irak en Afghanistan valt volgens Verbaas te betwisten of het veilige gebieden zijn.

Niet effectief

Het uitzetbeleid van Verdonk is hard, maar volgens Verbaas niet effectief. Slechts 35 procent van de uitgeprocedeerde asielzoekers wordt daadwerkelijk uitgezet. De rest zit in vreemdelingenbewaring, verdwijnt 'Met Onbekende Bestemming' of wordt door de gemeenten opgevangen. 'In de media houdt Verdonk het beeld op dat de gemeenten haar uitzetbeleid saboteren. Maar de gemeenten vangen alleen mensen op die wel zijn afgewezen, maar niet worden uitgezet. Onder druk van de gemeenten is Verdonk begonnen met vertrekcentra. Uitgeprocedeerde asielzoekers die naar vertrekcentra gingen, kwamen vaak na verloop van tijd terug, omdat ze op de een of andere reden toch niet konden worden uitgezet. Vervolgens besloot Verdonk dat die mensen dan maar in vreemdelingenbewaring

'Mensen zijn vaak naïef over de inhumane kanten van het asielbeleid'

Foto Martijn Beekman/Hollandse Hoogte

December 2005. Felicitaties voor minister Verdonk, omdat zij een motie van afkeuring overleefde tijdens het kamerdebat over uitzettingen naar Congo.

moesten worden geplaatst. Heel gek. En ja, toen konden veel asielzoekers nog steeds niet worden uitgezet. Dus werden ze weer vrijgelaten en konden de gemeenten ze opnieuw opvangen. Onderhand wordt er niet meer zo in het uitzetbeleid van Verdonk geloofd. Veel gemeenten houden de uitgeprocedeerde asielzoekers nu gewoon in de opvang.'

Daadkracht

En vanuit deze opvang wacht de veelal 'oude groep' uitgeprocedeerden, de zogenoemde 26.000, op een pardon. Vroeg of laat zal dat pardon er komen, daar is Verbaas van overtuigd. Maar eerst is het wachten op een nieuw kabinet. Want Verdonk heeft heel wat daadkracht te verliezen als ze nu zou instemmen met een pardon. Daadkracht waar Verbaas niet erg van onder de indruk is. 'Verdonks imago is alleen maar imago. Ze is alleen daadkrachtig als ze iets in haar hoofd heeft dat ze wil bereiken. Als ze moet reageren is ze dat helemaal niet.'

Neem Congo, waar de geheime dienst inzage kreeg in asielgegevens van Congolese asielzoekers. Daar moest de kamer haar de regie uit handen nemen. Later komen er delegaties uit Syrië die asielzoekers ondervragen zonder dat daar iemand bij is. Ik weet niet of Verdonk weet wat voor land Syrië is, maar dat is een van de meest repressieve staten die bestaan. Buitengewoon naïef van Verdonk. Vervolgens krijgen we de kwestie van de Indiase ama's. Twintig procent verdwijnt tijdens de procedure via mensensmokkel en belandt wellicht in de prostitutie. Dat wordt gesignaleerd en vervolgens gebeurt er een jaar lang helemaal niets. Uiteindelijk is het de PvdA die dit punt op de agenda zet. Wederom niet heel daadkrachtig van Verdonk. Ze wordt gewoon overvallen door de werkelijkheid. Hetzelfde met het Nederlanderschap van Ayaan Hirsi Ali. Verdonk schiet een kogel af en weet niet waar die terecht gaat komen. Maar het is verder best een sympathieke vrouw hoor. Ze heeft alleen blinde vlekken voor de werkelijkheid. Het is een aardige persoon op de verkeerde plaats.'

Frans-Willem Verbaas

Boek *Er is thans geen grond... Het Nederlandse asielbeleid van binnen-uit*, Amsterdam, Uitgeverij De Arbeiderspers, 2005
ISBN 90 295 63 25 7
prijs € 14,95

► TEKST

JONNA BRENNINKMEIJER

RUG-alumnipas

Voor al onze oud-studenten en gepromoveerden is er een speciale RUG-alumnipas. Deze geeft toegang tot een aantrekkelijk servicepakket, met kortingen op diverse diensten van de RUG en andere instanties. De pas kost € 35,- en is drie jaar geldig. Dat is nog geen € 12,- per jaar!

Voor meer informatie

Bezoek onze website: www.rug.nl/alumni
 Bestel de brochure (met aanvraag-formulier):
 T (050) 363 77 67
 F (050) 363 75 98
 E-mail alumni@bureau.rug.nl

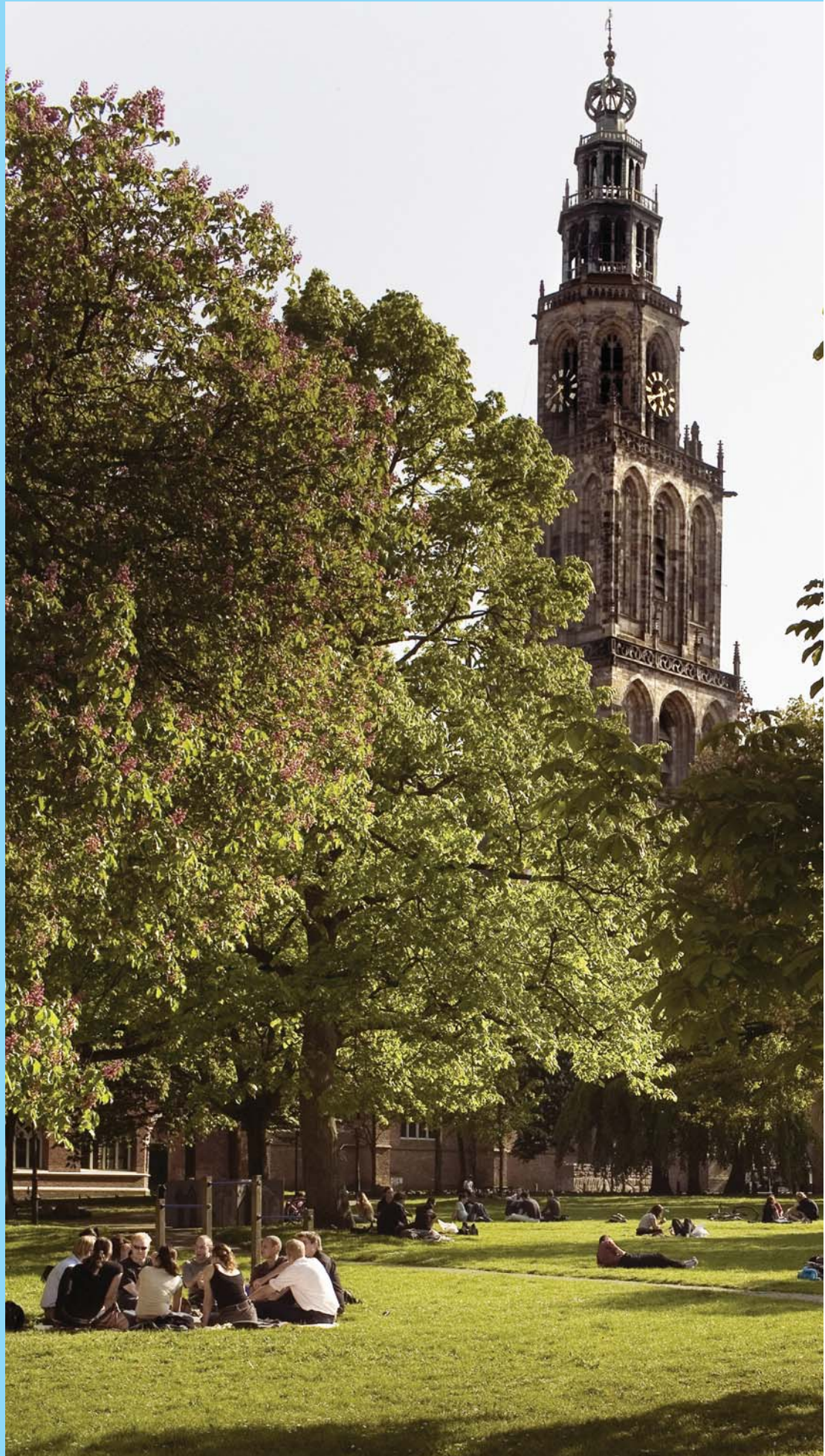

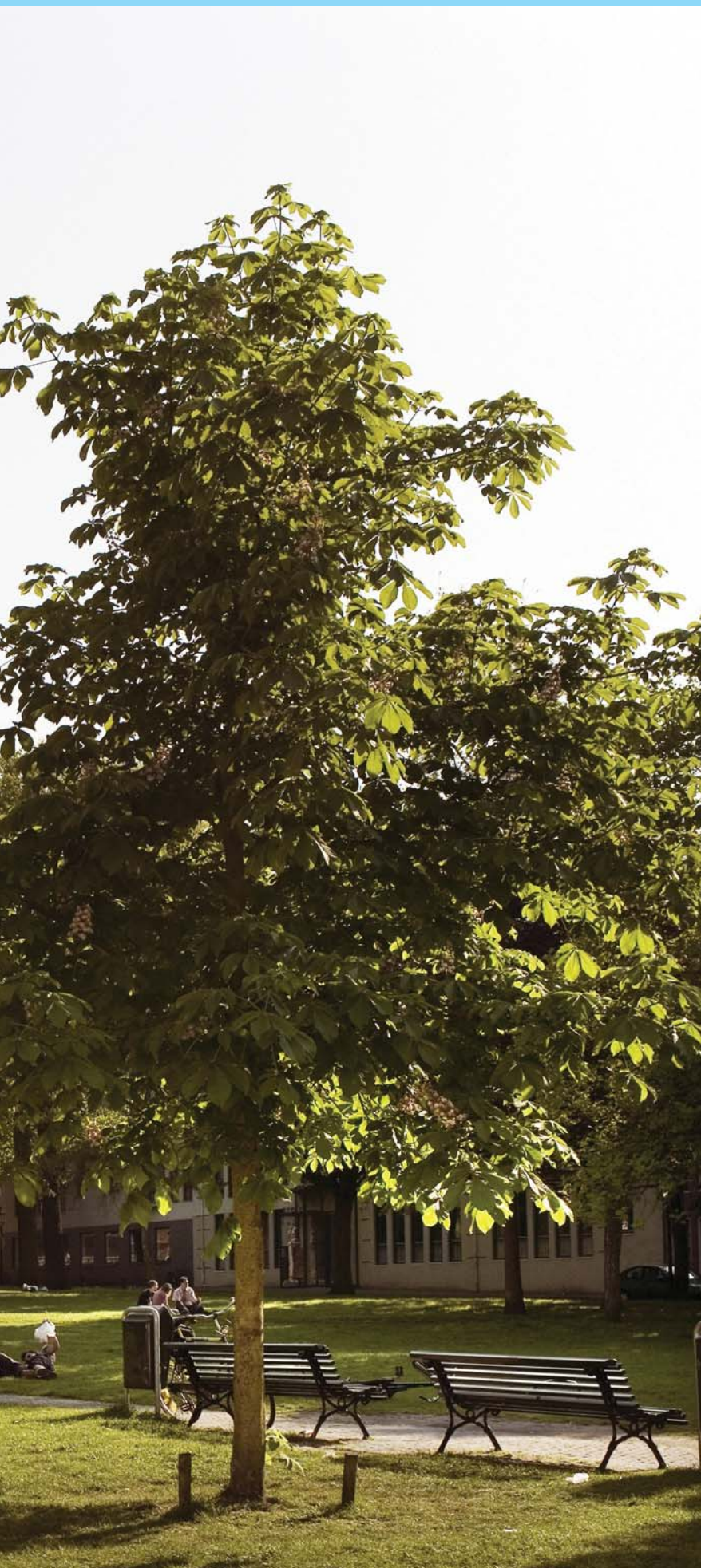
Foto: Jürgen Meerdach

Allersmaborg

In juni gaat de verbouwing van de Allersmaborg van start. Vanaf begin 2007 is de borg beschikbaar voor bijeenkomsten, reünies en andere activiteiten, wellicht ook als trouwlocatie voor alumni. Bruidspaar Rutger Smit (alumnus farmacie 2001) en Annelies Jorritsma namen alvast het voortouw. Zij trouwden op 20 mei j.l. in de kerk te Ezinge en lieten zich voor de borg vereeuwigen.

www.rug.nl/allersmaborg

Johan Remkes (55)
▶ minister van Binnenlandse Zaken
▶ studeerde begin jaren zeventig van de vorige eeuw enige tijd economie
▶ speciale plek: het Martiniekerkhof

Martiniekerkhof

Groningen. Universiteit. Maar ook talloze straten, huizen, bruggen, pleinen met herinneringen daaraan vast. Bekende oud-RUG-studenten vertellen over hun speciale plek.

Ain Wondre Stad

'Ik woon nog altijd in de stad en probeer ieder weekend te komen, al is zo'n weekend wel eens kort. Hélemaal naar Groningen? Laat dat woord 'helemaal' nou maar weg, Nederland kent geen afstanden. Als ik van Den Haag door de polder rijd, heb ik het gevoel dat ik de Haagse bureaucratie loslaat. Het Martiniekerkhof is mijn favoriete plek. Een parkje, midden in de stad, aan de voet van de Martinitoren, met in de nabijheid ook nog de Prinsentuin, dat is toch schitterend? Vorig jaar heb ik er een bemoedigende boodschap gesproken, voor een film voor het VVD-congres dat in mei 2005 in Groningen werd gehouden.

Als gedeputeerde heb ik jarenlang het genoeg gehad vanuit het Provinciehuis op het Martiniekerkhof uit te kijken. Rustgevend. Ook in mijn studententijd was ik al gecharmeerd van die plek, om de hoek bij Vindicat. Op het Martiniekerkhof begint het voorjaar. In de lente gingen wij daar heen, tussen de colleges door. Studeren. Geen pilsje drinken. Ook in die tijd kwamen daar al zwervers die zich daaraan bezondigden en je moet vooral geen verwarring stichten. Meestal had je de avond ervoor ook al in ruime mate gedronken. We zaten rustig op een bankje. Oké, of we lagen in het gras. Ik heb daar ook wel eens met een dame gelegen, niets menselijks is mij vreemd. Maar keurig. Mijn studie heb ik nooit afgemaakt. Via de JOVD rolde ik de politiek in. En de politieke werkelijkheid haalde het studietempo in. Ik heb mij er mee gered, alhoewel het niet afstuderen altijd in zekere mate een onbevredigend gevoel heeft achtergelaten.'

▶ TEKST ELLIS ELLENBROEK

▶ FOTO MICHEL DE GROOT

Stelling: 'Nowadays, more important than obtaining the information is the ability to forget it.
Erik Lipšic, medische wetenschappen, promotie 8 mei 2006

11 september, Pim Fortuyn, Theo van Gogh. Het waren sleutelmomenten. Momenten waarop duidelijk werd dat de eenvormige Nederlandse samenleving niet (meer) bestaat. Er is een verzameling van verschillende groepen voor in de plaats gekomen. Hoe houden we ons staande in die nieuwe wereld? Wetenschappers van het maatschappelijk topinstituut voor integratie en sociale weerbaarheid zoeken naar nieuwe vaste grond.

Zoeken naar nieuwe

Het huidige integratiebeleid werkt niet. Er wordt voortdurend gehamerd op aanpassing. Migranten moeten Nederlands worden en de nieuwe normen en waarden accepteren. Ze moeten hun oude cultuur loslaten. Jammer alleen dat het zo niet werkt. Jammer dat die aanpak zelfs averechts werkt. 'Inburgering moet gericht zijn op het aanreiken van vaardigheden waarmee migranten zich staande kunnen houden. Niet op het opdringen van normen, of feiten uit de geschiedenis', zegt Karen van Oudenhoven-Van der Zee. Dus wel de taal leren, maar niet '1600 slag bij Nieuwpoort'.

Ze zegt het rustig. Zelfverzekerd. En ze kan het weten. Want hoogleraar organisatiepsychologie Van Oudenhoven is expert op het gebied van culturele diversiteit en geeft bovendien leiding aan het Maatschappelijk Topinstituut (MTI) voor integratie en sociale weerbaarheid. In dit instituut

werken topwetenschappers uit een groot aantal faculteiten samen met praktijkorganisaties, zoals de regiopolitie en scholen. Op die manier proberen ze de wetenschappelijke kennis over integratie en culturele diversiteit direct nuttig in te zetten. Het MTI heeft grote ambities. Er wordt samenwerking gezocht met andere universiteiten.

Overheidssteun

Op termijn hoopt Van Oudenhoven dat de begroting met overheidssteun kan worden verdubbeld van tien naar twintig miljoen gulden. En dat mag ook wel. Want integratie en culturele verhoudingen zijn 'hot'. Van Oudenhoven: 'Cohen zei het mooi in een toespraak op het festival bestuurskunde, dat onlangs plaatsvond in Amsterdam: "Door de individualisering en globalisering zijn de oude verbanden in de samenleving verdwenen. We moeten

Folkingestraat, Koninginnedag

Foto: Jeroen van Kooten

vaste grond

nieuwe aanbrenge, zodat we krachtiger staan ten opzichte van nieuwe vraagstukken.”

Van Oudenhoven is een van de mensen die zoeken naar nieuwe verbanden. En ze heeft een helder idee over waar we moeten zoeken. ‘Assimileren onder druk werkt niet’, zegt ze stellig. ‘In Canada worden migranten juist gestimuleerd om uiting te geven aan hun eigen identiteit. En de integratie verloopt daar beter dan in Amerika, waar de nadruk ligt op aanpassing.’

Open-mindedness

Van huis uit is ze persoonlijkheidspsychologe en geïnteresseerd in hoe mensen reageren in extreme situaties. Ze onderzoekt wat mensen geschikt maakt om in een interculturele context te werken. Nuttig, want zo weten bedrijven welke mensen ze wel en welke ze beter niet naar Saoedi-Arabië, of Zuid-Afrika kunnen uitzenden. ‘Het blijkt dat een aantal eigenschappen van groot belang zijn,’ zegt Van Oudenhoven. ‘Bijvoorbeeld open-mindedness en empathie.’ Mensen die hoog scoren op deze eigenschappen kunnen en willen zich inleven in de ander. Verschillen beschouwen ze daarom minder als een bedreiging.

Dezelfde mechanismen blijken ook van toepassing in de contacten tussen autochtone en allochtone Nederlanders. Hoe gaat iemand om met culturele verschillen? Wanneer voelt hij zich bedreigd en wanneer beschouwt hij contact als een kans? En het belangrijkste: kunnen we die kennis gebruiken om de sociale cohesie in de samenleving te verhogen? Want dat is wel nodig nu, in deze tijd van oplopende spanningen.

Veilig gevoel

‘In de eerste plaats is het van belang om eigenschappen als open-mindedness en empathie te stimuleren’, zegt Van Oudenhoven. Dat lijkt geen gemakkelijke opdracht. Want je kunt de identiteit, van mensen niet zo gemakkelijk veranderen. Toch gelooft Van Oudenhoven dat je wel degelijk iets kunt doen. ‘Je kunt als bedrijf of als overheid wel uitstralen dat diversiteit positief is, dat het goed is verschillend te zijn.’

De Nederlandse overheid moedigt momenteel met haar beleid de closed-mindedness aan: één groep, één cultuur. ‘En dat is dus voor mijn gevoel niet effectief’, zegt Van Oudenhoven. Al is het niet verwonderlijk dat het gebeurt; want wanneer mensen zich bedreigd voelen, of dat nou door de dreiging van aanslagen is of door economische onzekerheid, dan richten ze zich op de eigen groep. Het contact met gelijkgestemden geeft een veilig

gevoel. Maar, benadrukt Van Oudenhoven, dat is schijn. ‘Wanneer er geen contacten zijn tussen de groepen, dan hebben we de neiging onze eigen groep te mooi en de andere te slecht af te schilderen. De verhoudingen worden op scherp gesteld.’

Nieuwe sociale cohesie

Vandaar ook dat contacten tussen de groepen van levensbelang zijn. Nu ontbreken die nog al te vaak. Van Oudenhoven: ‘Tot voor kort bestonden al mijn contacten uit mijn eigen cultuurgroep, al was dat niet bewust. We moeten elkaar leren kennen,’ denkt ze, ‘want dan is het niet meer het groepslidmaatschap dat bepaalt wie we zijn, maar onze relatie met de ander. Vooral scholen en bedrijven zijn plaatsen waar de nieuwe sociale cohesie zou kunnen beginnen. Scholen omdat jonge kinderen nog niet zo doordrongen zijn van stereotypen. Ze hebben nog geen vooroordeel bij iemand die zwart is of een hoofddoek draagt, en accepteren verschillen gemakkelijker.’

‘Assimileren onder druk werkt niet.’

Maar ook bedrijven kunnen een belangrijke rol spelen bij de integratie van verschillende groepen. ‘In een organisatie werk je samen aan een bepaald doel. Dat geeft al iets gemeenschappelijks. Ook is werk een bron van zelfwaardering.’ Op het werk leren mensen uit verschillende groepen elkaar kennen en gaan individuele relaties aan. Bovendien is dat positief voor de bedrijven zelf. Niet alleen uit ideëel perspectief, maar ook puur praktisch. Want diversiteit in een groep leidt tot hogere prestaties en meer creativiteit. Vandaar dat het belangrijk is om netwerken te creëren van bijvoorbeeld allochtoon talent, zodat ook managers en bedrijven ontdekken hoeveel talent er onder allochtonen te vinden is.

Van Oudenhoven is positief. Ondanks de verharding in de maatschappij. ‘Ik ben wel een beetje een Pieter Jelles Troelstra’, glimlacht ze. ‘Zolang ik iets doe dat bijdraagt aan de goede zaak, heb ik geen behoefte om somber te zijn. Er is ook een tegenbeweging. Kijk naar al die mensen die in België de straat op gingen om te protesteren tegen racisme. Die mensen zeggen: tot hier en niet verder.’

► TEKST

CHRISTIEN BOOMSMA

Karen van Oudenhoven-van der Zee, (1966)
hoogleraar Organisatiepsychologie

MTI

Karen van Oudenhoven-van der Zee is directeur van het Maatschappelijk Top Instituut (MTI) van de RUG, waarin acht faculteiten samenwerken aan het thema Integratie en Sociale Weerbaarheid. Primair is de nauwe samenwerking tussen kennis- en praktijkinstellingen. Partners zijn: het gezamenlijk Overleg Woningcorporaties in Arnhem, Randstad Uitzendbureau, Ministerie van BiZa en Koninkrijksrelaties, GIP International, Gemeente Groningen, de NS en de politie. Daarnaast wordt er samengewerkt met Babylon van de Universiteit van Tilburg. Het streven is ook samen te werken met andere universiteiten.

www.instituutisw.nl

Stelling: ‘Het spreekwoord ‘iemand is zijn gewicht in goud waard’ verklaart waarom werkervaring vaak gepaard gaat met gewichtstoename.’ *Martin van Beuzekom, wiskunde en natuurwet., promotie 19 mei 2006*

Proef de Blauwe Stad

De provincie Groningen heeft er een toeristische attractie bij. De Blauwe Stad boven Winschoten trekt ieder weekend zo'n duizend nieuwsgierigen. Met eigen ogen willen zij zien hoe het water stijgt, maar ook hoe de woningen erbij komen te liggen. Hoogleraar sociale geografie Paulus Huigen noemt het een uniek project. 'Ik proef er een nieuw elan.' Een mooie tip voor een zomerse uitstap.

De Wei

Je gaat naar de Blauwe Stad zoals je vroeger naar de Deltawerken ging', zegt Paulus Huigen. 'Het is een van de grotere ingrepen in het landschap. Waar eerst alleen land was, ontstaat nu een meer van acht vierkante kilometer, met daar omheen 1500 fraaie woningen.' In mei begeleidde Huigen nog twee excursies naar het gebied. 'Ik zie er van alles veranderen, ik zie nieuwe bedrijvigheid. En waar vroeger vooral verval was, worden nu de zaken opgeknapt.'

De Blauwe Stad is het antwoord op de economische malaise die Oost-Groningen decennialang parten speelde. De landbouw had geen toekomst meer – vele hectares grond kwamen braak te liggen – en een goed alternatief werd maar niet gevonden. 'Er is veel geprobeerd om het gebied rond Winschoten vooruit te krijgen', zegt Huigen. 'Aanleg van industrieterreinen, subsidies voor bedrijvigheid, de bekende recepten dus. Maar niets

werkte echt.' Totdat rond 1990 het idee ontstond van een groot, kunstmatig meer met luxe huizen erbij. 'Een volstrekt nieuwe gedachte. De economie stimuleren met woningen, dat was nog niet eerder vertoond. Je hebt wel oude havenkwartieren, in Rotterdam, Londen en Boston, waar pakhuizen zijn omgebouwd tot luxe appartementen, maar een woon- en waterproject in een perifeer gebied, dat is iets totaal anders.'

Op verschillende manieren kan de Blauwe Stad voor een economische impuls zorgen. Ten eerste door de aanleg van het terrein zelf. Er hebben veel grondwerkzaamheden plaatsgevonden en onlangs is de bouw van de woningen gestart. Daar zijn ook lokale bedrijven bij betrokken. Ten tweede gaan de nieuwe bewoners hun geld hopelijk uitgeven in de regio, en niet in de stad Groningen of elders. Zo krijgt het gebied rond Winschoten een economische prikkel. 'En wie weet begin-

nen deze mensen wel eigen bedrijfjes', zegt Huigen. 'Een consultancybureau, een praktijk voor fysiotherapie of een theehuis voor de recreanten.'

De Graanrepubliek

Eigenlijk moet je niet alleen naar de Blauwe Stad kijken, zegt Huigen, maar naar het hele Oldambt. 'Economisch en sociaal-cultureel was het gebied extreem gepolariseerd, met rijke herenboeren en arme landarbeiders. Dat kun je nog in het landschap zien. De herenboeren leefden in kapitale boerderijen, omgeven door Engelse slinger-tuinen. De landarbeiders moesten genoeg nemen met een klein huisje in Finsterwolde of Beerta. En als de boer ze niet nodig had, waren ze werkloos.'

'Frank Westerman heeft het allemaal prachtig beschreven in *De Graanrepubliek*. Elke keer als ik dat boek opensla, raak ik de tijd

Plankaart Blaauwe Stad

'Als je bij de Blaauwe Stad bent, trek dan ook 's verder het Oldambt in. Rijd door naar Hongerige Wolf – alleen die naam al! – tot aan de Dollard. Klim de dijk op en ervaar de weidsheid van het landschap. In het voorjaar staan hier de koolzaadvelden in bloei en in de zomer de tarwe. Als je geluk hebt zie je een grauwe kiekendief of er trekken machtige wolkenluchten voorbij.'

Foto: Elmer Spaargaren

Kaart: De Zwarte Hond

kwijt en zit ik weer helemaal in het oude Oldambt. Het is echt een genot om met dit boek in de hand het gebied te verkennen, de sociale geschiedenis ligt er voor het oprapen.'

Met het wegvallen van de strokarton-industrie en de mechanisering van de landbouw daalde de werkgelegenheid, waarna er alleen maar mensen uit het gebied vertrókken. 'Toeristen zag je er nooit. Met de Blaauwe Stad is daar verandering in gekomen.'

Communisten

'Kijk, eigenlijk ben ik cultureel geograaf. Dat houdt in dat ik zoek naar de betekenis die mensen hechten aan geografische plekken. Hoe denken de bewoners van het Oldambt over hun regio? Wat vinden ze van de Blaauwe Stad? Dan valt mij op dat in de lange geschiedenis van dit plan, ruim vijftien jaar, de betrokken gemeenteraden steeds akkoord zijn gegaan. Groot verzet is er nooit geweest, iets

wat je bij ruimtelijke projecten juist veel ziet. Bezwaarprocedures tot aan de Raad van State zijn geen uitzondering. In het Oldambt zou je verwachten dat vooral de communisten niet zaten te wachten op een luxe woonwijk. Maar ook voormalig communistisch wethouder Koert Stek beseftte dat dit een goede mogelijkheid was om het gebied weer in beweging te krijgen.

Voorbeeld

De plannenmakers hebben altijd veel moeite gedaan om de omwonenden erbij te betrekken. En dat hebben ze goed aangepakt, vind ik. Verenigingen voor dorpsbelangen hebben meegepraat, ondernemers hebben meegepraat. Voor de bewoners in de omliggende dorpen gaat er veel veranderen, ik ben benieuwd hoe ze dat zullen ervaren. Een studente sociologie heeft laatst de meningen van ondernemers, burgers en jongeren

gepeild over wat er verandert. In meerderheid waren zij positief.'

'Tegen iedereen zou ik willen zeggen: ga naar de Blaauwe Stad, proef de sfeer ter plekke en vraag je dan af: is dit een geslaagde ruimtelijke ingreep? Is deze plek over 40 jaar nog steeds interessant? Willen hier dan nog altijd mensen wonen? Ik zelf denk van wel. Want waar houden mensen van? Van een parkachtige wijk met veel ruimte en groen om het huis. Daarom behoudt dit project zijn waarde. In Meerstad bij Groningen gaat hetzelfde gebeuren: eerst wordt een waterpartij aangelegd, daarna komen er woningen omheen. Nu al is de Blaauwe Stad een voorbeeld voor andere projecten.'

► TEKST JOS OVERBEEKE

Gefascineerd door het leven

RUG-microbioloog Lubbert Dijkhuizen ontving op 20 april de tweejaarlijkse Wubbo Ockelsprijs van de stad Groningen. De jury roemt zijn 'oog voor toepassingen van fundamenteel onderzoek'. Maar wat hem écht drijft, is de fascinatie voor de complexe wereld van de meest eenvoudige levensvormen.

Weet je dat de variatie in huidskleur bij de mens wordt veroorzaakt door variaties van één enkel aminozuur in een eiwit? Dat is ontdekt door wetenschappers die de kleurvariatie in de strepen van zebra's onderzochten, en die kennis naar mensen hebben vertaald. Bedenk eens wat dat zegt over de impact die huidskleur zoveel eeuwen heeft gehad? Deze ontdekking, in januari van dit jaar gepubliceerd, laat zien hoe terecht het is dat de 21ste eeuw is uitgeroepen tot de 'Eeuw van de levenswetenschappen', vindt RUG-hoogleraar microbiologie Lubbert Dijkhuizen. 'De levenswetenschappen zetten de wereld op z'n kop, met nieuwe, fundamentele inzichten.'

Puur fundamenteel

Dijkhuizen ontving dit voorjaar de Wubbo Ockelsprijs van de stad Groningen. Hij krijgt de prijs – een plastic en tienduizend euro – onder meer vanwege de uitstraling die zijn wetenschappelijk werk heeft gehad in het Noorden. Dijkhuizen werkte mee aan de oprichting van enkele kenniscentra in Noord-Nederland, zoals het centrum voor koolhydraatonderzoek RUG-TNO. De jury roemt ook zijn oog voor toepassingen van fundamenteel onderzoek, en de manier waarop hij jonge onderzoekers opleidt.

Geconfronteerd met het juryrapport benadrukt Dijkhuizen dat het hem echt alleen om fundamenteel onderzoek gaat. Natuurlijk, hij is bepaald niet blind voor toepassingen. En lang niet al zijn studenten en promovendi kunnen op een universitaire onderzoeksbaan rekenen, dus hij wijst ze op de mogelijkheden van een baan in het bedrijfsleven. Of hij stimuleert ze om een eigen bedrijf op te zetten. 'Maar ik houd nauwkeurig in de gaten dat ons werk puur fundamenteel is. Wanneer er toepassingen mogelijk zijn, mag een indus-

triële partner dat verder uitwerken. Daar zijn wij niet voor.'

Antibiotica

Hij geeft een voorbeeld uit het onderzoek van zijn eigen groep, microbiele fysiologie. 'Wij werken veel met actinomyceten, een bacteriesoort die van nature veel verschillende anti-biotica maakt. Wij bestuderen de enzym-systemen die de bacterie daarvoor gebruikt. Wanneer je die systemen goed kent, kan je ze manipuleren, zodat de bacterie nieuwe antibiotica gaat maken, of grotere hoeveelheden gaat uitscheiden.' Het uitpuzzelen van de antibiotica-productie is fundamenteel onderzoek. Het toepassen van die kennis is iets voor een commerciële partner.

Ook in de tweede onderzoekslijn van zijn groep – enzymsystemen die koolhydraten (complexe suikers) verwerken – spelen tal van toepassingen. Maar Dijkhuizen richt zich daar niet in eerste instantie op. 'Wij kijken bijvoorbeeld naar de relatie tussen de driedimensionale structuur van de enzymen en hun functie, in samenwerking met andere RUG-groepen.'

Recent nog hield Dijkhuizen, op verzoek van gemeente en provincie Groningen, samen met enkele collega-hoogleraren een presentatie voor een Japans bedrijf. 'Dat bedrijf wil zich in Europa vestigen, en stuurde daarom een fact-finding mission naar Wageningen en Groningen. Het bedrijf had een lichte voorkeur voor Wageningen, omdat daar meer toegepast onderzoek gebeurt. Wij hebben benadrukt dat ze meer hadden aan een universiteit die fundamenteel werk doet. Want een commercieel bedrijf is zelf juist heel goed in het ontwikkelen van toepassingen.'

Minimal cell

Als onderzoeker is Dijkhuizen gefasci-

neerd door micro-organismen. 'Het zijn zakjes moleculen, maar ze leven. Hoe werkt dat nou? Bacteriën lijken simpele organismen, maar zijn bij nadere bestudering toch ontzettend complex.' Hij volgt met grote belangstelling het onderzoek naar de 'minimal cell', waarbij wetenschappers uitzoeken hoeveel genetische informatie er minimaal nodig is om een levende cel over te houden. 'De kleinste bacterie heeft zo'n vierhonderd eiwitten nodig. In het laboratorium kun je dat ongeveer halveren. Dan kom je bij de kern van mijn fascinatie: welke eigenschappen heeft zo'n cel dan nog? Dat is een hele fundamentele en filosofische vraag.'

Zwarte Eva

Met dezelfde fascinatie volgt Dijkhuizen – een liefhebber van science fiction – het onderzoek naar leven op Mars. 'Ik verwacht dat we leven buiten de aarde zullen ontdekken. Maar is dat dan op dezelfde principes gebaseerd als hier op aarde, met dezelfde DNA-code, of zit het juist heel anders in elkaar?'

Op onze eigen planeet is het vooral de afstamming van de mens die de microbioloog bezighoudt. 'Ik heb een grote verzameling boeken over de menselijke evolutie. Daar lees ik veel over, vooral hoe uit onderzoek naar ons DNA onze afkomst blijkt. Gen-onderzoek laat zien dat we allemaal afstammen van een "zwarte Eva", ergens in Afrika. En via genetische verwantschappen kan je bijvoorbeeld achterhalen dat de mensheid vanuit Afrika via Azië en de Beringstraat naar Amerika is getrokken.' Het DNA toont de verwantschap tussen mensen onderling, en tussen al het leven op aarde, waardoor de strepen van de zebra's iets blijken te zeggen over de huidskleur van mensen.

Risico's

Terug naar de bacteriën. Inmiddels zijn van meer dan tweehonderd bacteriesoorten de complete genoomsequenties in kaart gebracht. Op die manier wordt steeds meer duidelijk over de manier waarop deze organismen zich aanpassen aan hun leefomgeving. 'Er komt

‘Het is een balans van zegeningen en gevaren’

een ongelooflijke hoeveelheid kennis beschikbaar. Die kunnen we ook gebruiken om micro-organismen om te bouwen tot een “cell factory”, om nuttige stoffen als antibiotica te produceren.’

Dijkhuizen is ervan overtuigd dat er kunstmatige bacteriën gemaakt gaan worden. Dat werpt de vraag op of de mensheid daarmee geen krachten losmaakt die hij niet kan beheersen. Een kunstmatige bacterie kan worden gebruikt om geneesmiddelen te maken, maar ook gifstoffen. Dat gevaar is reëel, erkent Dijkhuizen, maar er zijn ook kanttekeningen bij te plaatsen. ‘Er is bijvoorbeeld al voldoende gevaar in de natuur aanwezig. Je kunt uit een willekeurige akker de anthrax bacil isoleren (de bacterie die miltvuur veroorzaakt, bekend van de ‘poederbrieven’, rf). Om kwaad te doen, hoef je

helemaal geen nieuwe bacterie in elkaar te knutselen.’ En de natuur herbergt nog meer risico’s voor de mens. ‘Er kunnen, door de manier waarop wij leven, nieuwe virussen ontstaan, zoals bij vogelgriep.’

En, zegt Dijkhuizen, al kleven er risico’s aan het ‘knutselen’ met micro-organismen, je houdt het toch niet tegen. ‘Dat klinkt misschien erg gemakkelijk, maar het is wel zo. Daarom kunnen we dit soort kennis beter in het Westen ontwikkelen, zodat er iets van regulering kan plaatsvinden. Al realiseer ik mij ook wel dat de wereld niet zo in elkaar zit. Het is een balans van zegeningen en gevaren.’

Dit artikel is eerder gepubliceerd in de Universiteitskrant van 20 april 2006

➤ TEKST RENÉ FRANSEN

➤ FOTO ELMER SPAARGAREN

Lubbert Dijkhuizen (1951) is sinds 1990 hoogleraar microbiologie aan de RUG. Verder is hij sinds twee jaar wetenschappelijk directeur van de RUG-onderzoekschool GBB (Groninger Biomolecular Sciences and Biotechnology Institute), met 250 medewerkers verdeeld over dertien onderzoeksgroepen. Daarnaast is hij directeur van het Groningen Genomics Center.

Dijkhuizen publiceerde onlangs zijn tweehonderdste wetenschappelijke artikel en begeleidde tot nu toe veertig promoties. Op dit moment begeleidt hij vijftien promovendi. Hij staat als uitvinder vermeld op vijftien patenten.

De Wubbo Ockelsprijs van de stad Groningen wordt sinds 1988 iedere twee jaar toegekend aan personen die een uitzonderlijke prestatie hebben geleverd op het gebied van natuurwetenschappen of techniek én die persoonlijk of door die prestatie een band hebben met Groningen.

Energie

in een veranderende wereld

Hoogleraar Geopolitiek en energiemanagement Coby van der Linde (49) denkt na over 'energie in een veranderende wereld'. De energiewereld is ingewikkeld. Een wereld waarin alles met alles samenhangt. Iedereen heeft ermee te maken.

Over energie wordt veel beweerd, veel onzin ook. Neem de 'gascrisis' van afgelopen winter, toen het Russische gasbedrijf Gazprom de levering van gas aan Oekraïne tijdelijk staakte; Rusland vond dat het buurland te weinig en niet met de gewenste regelmaat voor het gas betaalde. In West-Europa rees het beeld van Gazprom als onbetrouwbare leverancier: uitkijken met die Russen, straks zitten we hier allemaal in de kou!

Het is onderdeel van het werk van Coby van der Linde om zo'n beeld te nuanceren, te vertellen dat het allemaal toch wat gecompliceerder ligt. Om eens wat te noemen: Gazprom kan het zich helemaal niet permitteren om een week geen gas te leveren aan West-Europa. Met de verliezen die dat oplevert is geen enkel bedrijf blij, hoe 'groot' en 'machtig' ook.

Over 'energie in een veranderende wereld', sprak Van der Linde bij haar aantreden als hoogleraar Geopolitiek en energiemanagement aan de letterenfaculteit van de RUG, in november vorig jaar. Ontwikkelingen op de markt voor olie en gas hebben gevolgen voor economische en politieke machtsverhoudingen, zei ze, en vice versa. Veranderingen in de manier waarop olie en gas worden geproduceerd, verhandeld en geleverd, hebben gevolgen voor iedereen.

Ze had het over internationale verhoudingen en over

verschillende scenario's voor de toekomst: worden olie en gas straks verhandeld volgens de principes van de vrije markt, of staan nationale belangen voorop? 'Het strategisch belang van energie wordt steeds groter.' Ze houdt zich dan ook bezig met de manier waarop landen en machtsblokken met elkaar omgaan, met het 'hele energieveld', en uiteindelijk met de vraag: hoe functioneert de wereld? In de wereld van Van der Linde heeft alles met alles te maken.

Clingendael

Aan de leerstoel in Groningen besteedt ze een dag in de week. Haar belangrijkste functie vervult ze bij Clingendael, het instituut voor internationale betrekkingen, waar ze hoofd is van het Clingendael International Energy Program (CIEP). Daarnaast zit ze in overleggraden aangaande olie en gas, is ze een gewild spreker op congressen en schrijft ze columns en verhalen voor internationale wetenschappelijke tijdschriften. Coby van der Linde heeft het druk.

Het CIEP is gevestigd in een huisje met een puntdak in het park rondom het statige hoofdgebouw van Clingendael in Den Haag. Van der Linde zat net nog te vergaderen, lekker buiten, in het zonnetje tussen de bomen. Nu neemt ze een lunchpakket met gezonde boterhammen mee naar een vergaderkamertje. Ze eet, drinkt van haar drinkyog-

hurt en vertelt over energie, in lange monologen waarin uit het een het ander volgt. Over olie en gas raak je niet snel uitgepraat.

Er is het 'grote verhaal'. Door de opkomst van nieuwe economische reuzen als China en India stijgt de vraag naar olie en gas in de wereld, terwijl de beschikbaarheid ervan door politieke en economische belemmeringen beperkt kan zijn. Je hebt have's en have not's. Machtsposities die overeenkomstig de verdeling van natuurlijke energiebronnen verschuiven. Je hebt producerende en consumerende landen, ze staan tegenover elkaar, maar ze hebben elkaar ook nodig.

Irak

In het begin van de jaren negentig – de Koude Oorlog was voorbij – leefde het idee dat de wereld zich zou ontwikkelen tot een volledig geliberaliseerde markt waarin olie

Coby van der Linde: 'Het heeft allemaal te maken met veiligheid'

en gas vrij van producent naar consument konden stromen. Tegenstellingen, rivaliteit tussen staten, het zou met de door het Westen gepropageerde globalisering worden opgelost. Vijftien jaar later zijn er aanwijzingen dat het zich toch wat anders ontwikkelt, namelijk naar een situatie waarin strategische belangen van staten en geopolitieke machtsverhoudingen productie en handel van olie en gas bepalen, met alle gevolgen van dien.

➤ **vervolg op pagina 20**

Omdat er in Irak nog steeds mensen worden opgeblazen, omdat Iran geacht wordt een atoombom te willen bezitten en omdat in Afghanistan een oorlog woedt, hebben de olieprijsen recordhoogten bereikt. Omdat de olieprijsen zo hoog zijn, zijn de Nederlandse aardgasbaten ook bijzonder hoog. En daarom is er plotseling voor het Nederlandse wetenschappelijk onderzoek een half miljard extra beschikbaar. Dat in Nederland wetenschap niet serieus wordt genomen, maar als iets wordt beschouwd waaraan een 'meevallertje' gespendeerd mag worden, is niet beter te illustreren. Hoe meer oorlog en ellende, des te meer geld is ervoor beschikbaar; hoe meer vrede en harmonie in de wereld, des te minder.

Dit is een desolaat beeld van 'Nederland kennisland'. Maar het is nog erger. Het blijkt dat, nu er wel even geld beschikbaar is, er nauwelijks genoeg onderzoeksprojecten van voldoende kwaliteit zijn om het geld aan uit te geven. Dat is niet verbazingwekkend, en ook niet te verwijten aan de huidige Nederlandse onderzoekers. Het is een illustratie van waartoe de aangehouden kaalslag van het Nederlandse onderwijs heeft geleid. Twintig jaar geleden werd per Nederlandse student meer uitgegeven dan nu, sindsdien moesten goede onderzoeksgroepen vechten om de schaarse middelen, verloren vaak die strijd en werden vervolgens opgedoekt.

Om enigszins mee te kunnen doen met de rest van Europa moeten we drie procent van ons bruto binnenlands product investeren in wetenschap en technologie. We halen niet eens twee procent. De infrastructuur, waaruit een voortdurende stroom van kwalitatieve onderzoeksprojecten voortvloeit, is nauwelijks meer aanwezig. En als er voldoende onderzoeksprojecten zijn, dan zijn er nauwelijks voldoende gekwalificeerde Nederlandse onderzoekers om deze projecten uit te voeren. De redenen daarvoor zijn boven al gegeven: per student investeren we al sinds jaar en dag veel te weinig.

Internationalisering, het aantrekken van buitenlandse onderzoekers om de niet door Nederlandse afgestudeerden te vervullen plaatsen te bezetten, wordt door onze autoriteiten als remedie aangeprezen. Maar zegt u nu eens eerlijk, welke echt hooggekwalificeerde academicus zal, als de hele wereld voor hem open ligt, kiezen voor een carrière in een land dat structureel te weinig uit geeft aan wetenschap en technologie en waar de voortgang van zijn onderzoeksproject afhangt van de vraag of er in Irak of Afghanistan nog wel voldoende mensen sneuvelen?

Koen Koch

hoogleraar Internationale Betrekkingen RUG

Foto: Medelands Stryfmuseum

► vervolg pagina 19

Wat maakt het al dan niet bezitten van olie en gas, de beschikbaarheid ervan, nou zo van doorslaggevend belang voor de verhoudingen in de wereld? 'Schaarste,' zegt Van der Linde. 'Schaarste nu en de angst voor schaarste in de toekomst. De Verenigde Staten hebben veel meer olie en gas nodig dan ze zelf uit de grond halen. Zonder energie komt alles tot stilstand, de economie, onze manier van leven. Energie, dat wil zeggen leveringszekerheid, het heeft allemaal te maken met veiligheid. Het bepaalt de manier waarop Amerika zich in de wereld gedraagt. De VS zijn Irak niet alleen binnengevallen vanwege de olie, zoals sommige mensen beweren. 'Het speelt mee, maar je moet het in de totaliteit van de regio zien, van vijf belangrijke olielanden,' zegt Van der Linde. 'De relatie die de VS hadden met Saoedi-Arabië is veel onzekerder geworden. De VS proberen hun strategische belangen in de regio veilig te stellen.'

Hysterische toon

Er wordt al te veel geroepen over energie. Van der Linde heeft zich geërgerd aan de 'hysterische toon' van de reacties op de gas-crisis tussen Rusland en Oekraïne, alsof Rusland zo even de gaskraan dicht draait en zijn handel elders slijt. 'Het is geen paar schoenen.' Ze wijst op een kaart van het Europese gasnet aan de muur. 'Moet je kijken wat een leidingen daar liggen. Die laat je niet zomaar even leeg staan.' We hebben selectieve aandacht voor problemen, zegt ze. Vorig jaar heeft Turkmenistan drie maanden geen gas geleverd aan Rusland, en wie hoor je erover?

Een andere wandkaart in de kamer, de wereldkaart van energie, is er een van stippen, vlekjes, kleuren en lijnen. Het is oneindig ingewikkeld. 'We hebben nooit overzicht over het hele systeem,' zegt Van der Linde. Algerije, Iran, Qatar, Rusland, China, allemaal landen met hun eigen belangen, beslissend voor hun energiebeleid, voor de sturende rol die staten in hun energiebedrijven spelen. Zo gek is dat laatste niet. 'Nederland en Noorwegen hebben hetzelfde gedaan.'

De energiemarkt is in beweging, zoals de wereld in beweging is. Er zijn ontwikkelingen zoals LNG (vloeibaar aardgas), er is de deregulering van de Europese gasmarkt, er komen nieuwe lijnen en vlekken op de kaart, nieuwe oorlogen, nieuwe rampen. Hoe gaat het allemaal aflopen? 'Niet op de manier zoals we in de jaren negentig dachten dat het ging aflopen.'

► TEKST**BERT NIJMEIJER****Boek Academiegebouw**

Het is net een bijenkorf: studenten, docenten en bureau-medewerkers lopen in en uit. Het Academiegebouw, ons monumentale, al bijna honderd jaar oude boegbeeld, is het bezoeken waard. Op werkdagen altijd openbaar toegankelijk en ook 's avonds is er vaak activiteit. Een rijk geïllustreerde beschrijving van het gebouw en zijn geschiedenis is nu vastgelegd in het boek *De Illustre School, het Academiegebouw historisch hart van academisch Groningen*. Het is sinds eind juni voor € 19,50 verkrijgbaar bij de RUG-winkel en in de boekhandel.

RUG-Jaarverslag 2005

Het RUG-Jaarverslag 2005 is uit. Zie www.rug.nl/bedrijfsleven/profiel/feiten/cijfers/jaarverslagen. Of bestel via communicatie@rug.nl of tel. (050) 363 54 45.

Lezingen

Alumni die in het Noorden zijn blijven wonen, kunnen hun kennis nog steeds bijspijkeren in het Academiegebouw. Bijna iedere week zijn daar van 20.00-22.00 uur wel een of meer openbare lezingen bij te wonen. Met name Studium Generale Groningen (www.rug.nl/studium) biedt een keur aan interessante sprekers en onderwerpen; en ook bijvoorbeeld de letterenfaculteit trekt veel publiek met haar serie 'Sprakmakende boeken' (www.rug.nl/let/spraakmakendeboeken). Voor het komende Academische jaar attenderen we u alvast op twee lezingen. Op de hierboven genoemde internetsites staan er nog veel meer.

STUDIUM GENERALE GRONINGEN**18 september 2006****Academiegebouw****20.00 – 22.00 uur**

► Heren van stand – Marten Toonder en Olivier Bommel als inspiratiebron
Marten Toonder, literatuurcriticus Kees Fens noemde hem 'de laatste sprookjesschrijver uit de Nederlandse letterkunde. En de grootste.' Toonder beïnvloedde hele generaties Nederlandse auteurs, letterkundigen en tekenaars. Vier van hen vertellen tijdens deze avond over hun grote inspiratiebron: Publicist en essayist August Hans den Boef, striptekenaars Dick Matena en Marq van Broekhoven, en cabaretier en RUG-alumnus Seth Gaaikema. Gaaikema studeerde af op het werk van Marten Toonder en was een persoonlijke vriend van hem: 'Onze overeenkomst was onze nuchtere, Groningse kijk op de wereld.'

SPRAAKMAKENDE BOEKEN**28 september 2006****Academiegebouw****20.00 – 22.00 uur**

► De Engelenmaker van Stefan Brijns
Spreker: dr. Annie van den Oever

Bommelstein is nooit hetzelfde

35.000 plaatjes en 13 miljoen woorden maakte Maarten Toonder over Ollie B. Bommel en Tom Poes. Het Stripmuseum in Groningen wijdde een tentoonstelling aan de beroemde schrijver en tekenaar. Fan en onderwijs- en cultuursocioloog Ger Tillekens ging erheen.

'Kijk! Daar! Die had ik ook!' Ger Tillekens wijst enthousiast naar een vitrine. Achter het glas een eenvoudige ringband met lijntjespapier. Daarin, zorgvuldig opgeplakt, oude krantenstroken met strips van Maarten Toonders Ollie B. Bommel. 'Ik knipte ze elke dag uit en plakte ze in. Als het verhaal afgelopen was, ging ik naar de stripwinkel aan de Haagse Denneweg. Dan kon ik ze verkopen en het krantenabonnement weer betalen.' Hij glimlacht. 'Wat een nostalgie.'

De 54-jarige Tillekens groeide op met de strips van Maarten Toonder. De liefde bleef en groeide tijdens zijn carrière als onderwijskundige aan de RUG. Tijdens een wandeling over de Toondertentoonstelling in het Groninger Stripmuseum kan hij zijn hart ophalen. De vitrine met opgeplakte strips maakt nog niet eens deel uit van de werkelijke expositie. Die verbergt zich achter een bocht in de gang. Er is een kamer met foto's van Toonder, krantenknipsels en een video met een documentaire. Maar tot genoegen van Tillekens concentreert de tentoonstelling zich op het werk van de tekenaar. Geen persoonsverheerlijking, maar een nuchtere, heldere expositie.

Calvinistje

Verschillende typetjes passeren de revue. Tillekens wijst: 'Dat is toch wel een van mijn favorieten. Zwarte Zwadderneel.' De tekening toont een klein mannetje met een scherpe neus en een grote hoed op; het vingertje geheven. 'Dat is zo'n calvinistje, hè.' Boven het mannetje hangt een héél plaatselijk regenbuitje.

De strips van Toonder, betoogt Tillekens, geven een prachtig beeld van Nederland op de grens van de moderne tijd. Er is Bommelstein met Ollie B. Bommel, de markies de Canteclaer en butler Joost. Dat is de oude tijd. Maar er is ook Rommeldam, een klein stadje met ambtenaar Dorknoper en commissaris

Bullebas. Daar breekt voorzichtig de moderne tijd door. 'Drs. Pieps komt er bijvoorbeeld bij. Een academisch medewerker die maar rond-dribbelt in zijn witte jas. De aio van nu. Of de psycholoog Zielknijper. Zij vertegenwoordigen de moderne sociale elite.'

Kommer en kwel

Originele schetsen laten zien hoe de types zich ontwikkelden. Een andere opstelling legt de nadruk op de bijzonder combinatie van beeld en verhaal. Niet alleen is Toonder verantwoordelijk voor talloze uitdrukkingen in het Nederlands ('kommer en kwel', 'minkukel', 'denkraam'), op een bijzonder manier ook versterken tekeningen en tekst elkaar.

Ger Tillekens

'Marten Toonder, Een Heer Van Stand', t/m eind september 2006 in het Nederlands Stripmuseum, Westerhaven 71, Groningen, dinsdag t/m zondag van 10.00 - 17.00 uur www.stripmuseum Groningen.nl

Bespreking autobiografie Toonder door Ger Tillekens: http://www.icce.rug.nl/~soundscapes/VOLUME04/Toonder_en_de_tijdgeest.shtml

Tillekens: 'Dan staat er bijvoorbeeld, 'hij viel onzacht neder'. Maar op het plaatje zie je Bommel een rotsmak maken.'

De tekeningen zijn fijn, met oog voor detail. Bommelstein is nooit hetzelfde. Dan weer is er een muur om het voorvaderlijk slot. Dan weer zijn er kantelen, die in een volgend verhaal weer net zo snel verdwijnen. Toch blijft het typisch Nederlands, mijmert Tillekens. En misschien een beetje gedateerd, al mag je dat als Toonderfan eigenlijk niet zeggen. Immers, in de Bommelstrips gebeurt alles vanzelf. Bommel rolt in een avontuur en moet maar zien hoe hij er weer uitkomt; terwijl onze tijd er juist een van steeds zelf kiezen is. Hij haalt de schouders op. 'Maar hoe je het ook wendt of keert, Toonder maakte juweeltjes.'

➤ TEKST CHRISTIEN BOOMSMA

➤ FOTO JEROEN VAN KOOTEN

Nieuws van de Alumniverenigingen

Het aantal alumniverenigingen van de Rijksuniversiteit Groningen blijft groeien. Er zijn momenteel maar liefst 33 verenigingen. Ook deze zomer wordt er weer veel voor en door alumni georganiseerd. Zo blijkt maar weer dat de band tussen alumni en hun Alma Mater niet stopt na het afstuderen!

Op deze pagina's kondigen de verenigingen hun activiteiten aan. Voor het laatste nieuws kun je onze website bezoeken www.rug.nl/alumni. Je kunt ook contact opnemen met de Alumni Relations Officer Lidy Bosker, a.h.bosker@rug.nl

4 oktober FMF-symposium

Op woensdag **4 oktober 2006** is het jaarlijkse symposium van FMF, vereniging voor studenten en alumni wiskunde, natuurkunde, informatica, sterrenkunde en biomedische technologie. Het symposium is getiteld: 'Universal Origins, discovering astronomical roots.' Tijdens het evenement zal onder andere worden gesproken over het ontstaan van het heelal en de sterren, buitenaards leven, maar ook over recente ontwikkelingen zoals LOFAR en gravitationele lenzen. Onder de sprekers bevinden zich onder meer: Professor Carlos Frenk, professor Robert Dijkgraaf en dr. Michael Perryman. Meer informatie en een volledig overzicht van het programma is te vinden op <http://symcie.fmf.nl>.

TeRUGkomdag, Alumnivereniging Mediaevistiek

Alumnivereniging Mediaevistiek werd in 1997 opgericht en telt momenteel ruim 40 leden. De vereniging is toegankelijk voor alle oud-studenten Mediaevistiek en Middeleeuwse en Renaissance Studies. Hieronder verstaat het bestuur personen die een bepaalde periode als hoofdvakstudent aan de toenmalige vakgroep Mediaevistiek of aan de opleiding Middeleeuwse en Renaissance Studies van de RUG verbonden zijn geweest. Het behalen van een bul is geen vereiste. Lidmaatschap staat ook open voor aio's, oio's, bursalen en studenten die zich in de laatste fase van de studie bevinden. De Alumnivereniging organiseert voornamelijk sociale activiteiten, waaronder een teRUGkomdag. De eerstvolgende teRUGkomdag staat gepland op **zaterdag 30 september 2006**. Meer informatie: secretaris Suzan Folkerts: ibellus_mediaevistiek@hotmail.com.

Vereniging studenten en alumni Journalistiek 'Max L. Snijders'

De vereniging voor studenten en alumni Journalistiek 'Max L. Snijders' is in 1997 opgericht door studenten Journalistiek met als doel tijdens de studie de toch al nauwe banden tussen studenten extra aan te halen. Dit gebeurt met lezingen, een maandelijks borrel en excursies, bijvoorbeeld naar het Europese Parlement in Brussel of naar de redactie van het NOS Journaal. Tevens bieden deze gelegenheden de kans ouderejaars en alumni te ontmoeten. Iets dat in de latere journalistieke carrière zeer goed van pas kan komen. De vereniging, in de wandelgangen 'Max', is vernoemd naar de eerste Nederlandse hoogleraar journalistiek. Nu de opleiding Journalistiek alweer 15 jaar bestaat, spelen alumni ook steeds vaker een inspirerende rol als bijvoorbeeld stagebegeleider of gastdocent. Reden te meer voor opleiding en 'Max' om de contacten met alumni te onderhouden. Dat gebeurt bijvoorbeeld via het weblog <http://www.alumnijournalistiek.web-log.nl>. 'Max' brengt jaarlijks een almanak uit. Voor meer informatie: mail het bestuur via max@let.rug.nl.

Het bestuur van 'Max L. Snijders' biedt prof.dr. Harry Lockfeer een speciale 'Max'-pen aan bij diens afscheid, 30 maart j.l. (foto: Lotte Berendsen)

Rectificatie GAN Alumni Andragogiek

In de *Broerstraat* van april j.l. is abusievelijk het symposium Andragogiek in Verandering aangekondigd. Dit evenement heeft echter al in 2005 plaatsgevonden. Excuus voor de verwarring, Lidy Bosker, alumnifunctionaris

De Studentenrechtbank

De Studentenrechtbank vormt het laatste verplichte vak in de bachelorfase Nederlands recht. Het levert een bijdrage aan de academische vorming door aandacht te besteden aan onderzoeksvaardigheden en tevens wordt de schriftelijke en mondelinge uitdrukkingvaardigheid getraind. De studenten schrijven vooraf een voorbereidend essay over de casus. De pleitnota, het requisitoir en de concept-uitspraak worden daarna geschreven. De procedure wordt afgesloten met een openbare rechtszitting waar partijen het woord voeren en de rechter mondeling uitspraak doet. Een jury bestaande uit een rechter of officier van justitie, een advocaat en een docent beoordeelt de deelnemers. Voor meer informatie over deze samenwerking tussen studenten en alumni, kun je onze website bezoeken:

www.rug.nl/rechten/informatievoor/studenten/rechtbank/index

GAN

Het Groninger Andragogen Netwerk (GAN) is een alumnivereniging die activiteiten organiseert op het vakgebied van de Andragogiek. Het GAN biedt de mogelijkheid aan andragogen en andere geïnteresseerde beroepsbeoefenaars om met elkaar in contact te komen, om zo informatie en ideeën uit te wisselen. Het GAN zoekt naar onderwerpen die voor andragogen en andere agogen in diverse sectoren interessant zijn. Op deze wijze probeert het GAN vormen te vinden waarin de dialoog, samenhang en het ervaringsleren van praktijk en theorie centraal staan.

Contactgegevens;

Anna Yedema, 06-13596106

www.andragogen.web-log.nl en
gangandra@hotmail.com

Alumnidag Antonius Deusing

Op 5 november organiseerde Antonius Deusing, alumnivereniging van de Medische Faculteit haar alumnidag 2005 te Groningen. Onderdeel van het middagprogramma was de prijsuitreiking voor de beste klinische les. Prijswinnaar was mevrouw Martje M.E. van Egmond. Ze gaf een presentatie van haar winnende les met als titel 'snelle cognitieve achteruitgang van een 41-jarige man'.

In navolging van deze succesvolle alumnidag 2005, met als thema 'Nieuwe horizonten in de geneeskunde' is er op **zaterdag 4 november 2006** in het UMCG te Groningen van 10.00-18.00 uur de alumnidag 2006. Voor de zomervakantie wordt het programma van de alumnidag 2006 en het inschrijfformulier aan alle leden gestuurd. Voor meer informatie: Ingrid Trouw, (050) 363 7919, alumni@med.umcg.nl

Studiosi Mobilae

Studiosi Mobilae organiseert activiteiten voor afgestudeerde Bewegingswetenschappers en huidige studenten. Alumni Bewegingswetenschappen kunnen lid worden van het COS, Contact Oud Studenten, dat onder het bestuur van Studiosi Mobilae valt. Eens per jaar wordt er door Studiosi Mobilae een COS-dag georganiseerd. De volgende COS-dag wordt binnenkort gepland. Daarnaast ontvangen de Cos leden twee maal per jaar het blad 'In BW'ing' en vier maal per jaar de Nieuwsbrief. Lid worden van COS kost € 14,- per jaar. Voor meer informatie: bestuur@studiosimobilae.nl

Nieuwe naam en huistijl Tandheelkunde en Mondzorgkunde

ACADEMISCH CENTRUM MONDZORG GRONINGEN

Op vrijdag 9 juni 2006 vond een historische gebeurtenis plaats voor tandheelkunde en mondzorgkunde alumni en studenten van de Rijksuniversiteit Groningen. Tijdens deze bijzondere dag werden de naam en huistijl van het Academisch Centrum Mondzorg Groningen (ACMG) op feestelijke wijze onthuld door hoogleraar Warner Kalk (zie foto).

In 2005 tijdens het 2e lustrum van de opleidingen Tandheelkunde en Mondzorgkunde opende hoogleraar Warner Kalk het Academisch Centrum Mondzorg Groningen (ACMG). Een jaar later is de naam van het ACMG in relatie met de nieuwe huistijl onthuld. Hiermee wordt bekrachtigd dat het ACMG een 'jasje met een gezicht' heeft gekregen. Het ACMG is onderdeel van het UMCG en zal zich als een 'topzorg' kliniek op het terrein van de mondzorg gaan profileren waar alle expertise onder één dak is verenigd. Het Academisch Centrum Mondzorg Groningen kan zo een belangrijke functie vervullen als verwijs- en behandelcentrum voor de noordelijke regio. Behandelingen worden in teamverband uitgevoerd waarbij een goede interprofessionele samenwerking bestaat tussen de tandarts, de mondzorgkundige en de docenten van beide opleidingen. Het ACMG neemt daarmee afscheid van het beeld van de studentenkliniek van vroeger waar patiënten alleen terecht konden voor behandeling door studenten. Nu kan iedereen zich aanmelden bij of verwezen worden naar het ACMG, waarbij studenten participeren als co-assistenten binnen de academische kliniek. Voor meer informatie bezoek de website; www.acmg.nl

Prof. dr. W. Kalk, voorzitter disciplinegroep Tandheelkunde & Mondzorgkunde

Life Long Learning

Leren stopt niet na je studententijd. Life Long Learning is essentieel voor continue ontwikkeling. AOG Contractonderwijs speelt hierop in door samen met de RUG diverse opleidingen aan te bieden. Deze keer is prof. dr. Herman van Gunsteren (65), hoogleraar rechtsfilosofie en politieke theorieën, aan het woord. Van Gunsteren doceert zowel aan de Academie voor Management als aan de Rijksuniversiteit Leiden. Hij vertelt over de modernisering van de overheid en zijn nieuwe boek *Vertrouwen in de democratie* dat in augustus verschijnt.

De overheid is aan het veranderen, aan het moderniseren. De Academie voor Management speelt hierop in met haar nieuwe masterclass Modernisering van de Overheid waarin Herman van Gunsteren als docent een belangrijke rol speelt. Modernisering is noodzakelijk, omdat over het algemeen het gevoel bestaat dat we op de oude manier niet verder kunnen. Het vertrouwen tussen de burger, de overheid en politiek moet hersteld worden. Een efficiënte en klantvriendelijke overheid is wenselijk.

Volgens Herman van Gunsteren moeten we ons realiseren dat die modernisering problematisch is. Hij staat stil bij wat modernisering is en hoe je moet vernieuwen. 'Iedereen heeft een eigen kijk op modernisering. Je kunt denken aan verbeteringen in technische vindingen, maar natuurlijk ook aan verbetering in beleid. Maar wat is een verbetering? Er is allerlei twist over welke kant we op moeten. De overheid streeft naar klantgerichtheid. Of is het burgergerichtheid? Dat is nogal een verschil. De klant kan weglopen, maar de burger heeft vaak helemaal geen keuze.

Daarnaast moeten we er ook rekening mee houden dat de wereld zich niet meer gedraagt overeenkomstig onze schema's. Hoe spelen we daarop in? We kunnen minder voorspellen dan 30 jaar geleden. We krijgen te maken met veel meer verrassingen. En niet alleen uit onwetendheid, maar ook omdat onze reactie erop niet goed genoeg is. Zo ervaren we illegalen in Nederland al 30 jaar als een verrassing. Kijk nu naar de kwestie van Ayaan (zij studeerde in 2000 af bij Van Gunsteren, red.) Mocht ze nu wel of niet liegen? Daar weten we geen raad mee. Illegalen mogen hier niet zijn, dus juridisch bestaan ze niet. Maar als mensen met mensenrechten bestaan ze wel. Dit creëert onduidelijkheid waardoor we verrast blijven worden.'

Herman van Gunsteren: 'Iedereen heeft een eigen kijk op modernisering'

Interessant falen

De samenleving heeft geen keus en gaat mee in de veranderingen; maar dat is niet altijd even makkelijk. Van Gunsteren vergelijkt het met de opkomst van de automatisering waar we allemaal mee te maken hebben gehad. 'Die zit vol fouten en idiotie, maar tegelijkertijd brengt zij zeker nuttige aspecten met zich mee. Hoe ga je daar dan mee om? Want eigenlijk doe je mee aan heel veel onzin, dat weet je, maar je hebt geen keuze. Bovendien moet je heel zuinig zijn met vernieuwingen.'

Volgens Van Gunsteren kan modernisering niet gerealiseerd worden zonder traditie en samenleven. 'Daarvan zijn we erg afhankelijk, daar hebben de conservatieven gelijk in,' aldus Van Gunsteren. 'In politiek en samenleving bewerkstellig je verandering door middel van woorden, praten, argumenteren en overtuigen. Dit is alleen maar mogelijk wanneer die woorden een betekenis hebben. Die betekenis komt voort uit traditie,' licht hij toe. 'Bovendien kun je aan de hand van het reeds bekende het "niet passende" ontdekken. En daar kunnen we weer van leren.'

De overheid maakt veel blunders, ook bij het moderniseren. Deze blunders zouden we zo moeten gebruiken dat we er wat van kunnen leren. Ik noem dat interessant falen.' Zo omschrijft Van Gunsteren zijn loopbaan ook. 'Mijn carrière bestaat uit nee-zeggen. Ik wist wat ik allemaal niet wilde worden. Mijn vak bestaat ook uit nee-zeggen tegen onwaarheden en onrecht.' Op zijn curriculum vitae is tevens te zien dat hij diverse pianoconcoursen heeft gewonnen. Op de vraag of hij iets meer over zijn muzikale passie kan vertellen, antwoordt hij: 'Wat valt er over te zeggen? Muziek is mijn moedertaal. Ik schaam me niet voor wat ik heb gedaan, maar er zijn dingen die ik had willen doen, maar die niet gelukt zijn. Interessant falen is dat, hè.'

Democratie

'Iedereen zegt "je moet vertrouwen hebben, dat is heel belangrijk". Konden we dat allemaal maar hebben. Niet alleen in de modernisering maar ook in de democratie. Vraag iemand waarom hij of zij voor democratie is en het antwoord zal zijn "het houdt de tirannie weg" of "er is geen beter systeem"; maar niemand zal zeggen "omdat het zulke goede besluiten oplevert". Waarom niet? Democratie wordt gezien als een randvoorwaarde voor bestuur, maar niet als onderdeel daarvan. De reden hiervoor is dat men denkt dat het de besluitvorming slechter maakt.'

In zijn nieuwe boek *Vertrouwen in de democratie* beschrijft Van Gunsteren op welke manier er wel wijze

Heeft u interesse in het nieuwe boek *Vertrouwen in de democratie* van Herman van Gunsteren?

De AOG biedt u een korting van € 2,50 op het boek.

Wanneer u een email stuurt naar info@aog.nl, o.v.v. *artikel Broerstraat 5 juli 06*, met daarin uw adresgegevens en telefoonnummer, dan ontvangt u van de AOG een kortingsbon die u in alle Nederlandse boekwinkels in kunt leveren. U betaalt voor het boek € 13,50 in plaats van € 16,00.

besluiten in een democratisch systeem genomen kunnen worden, waarbij hij democratie ziet als een vorm van zelforganisatie. 'Zoals de markt ook een vorm van zelforganisatie is: de vele mensen die handelen, brengen een resultaat tot stand dat meer wijsheid heeft dan de afzonderlijke onderdelen. Het gaat om lokaal en beperkt gedrag dat gezamenlijk intelligent gedrag kan vormen. Alle meningen bij elkaar geteld middelen de onzin uit en houden de informatie over.' Het idee voor dit boek is geboren in Frankrijk aan zee. 'Ik had allemaal boeken meegenomen over zelforganisatie in de hersenen. In de democratie kan zelforganisatie verstoord worden door hypes en cascades. Daarom heb ik uit de literatuur vier principes van zelforganisatie afgeleid, die ik aan de hand van dilemma's in de huidige democratie hanteer. En dan zul je zien dat de democratie ook iets positiefs op kan leveren.'

'Als het klopt wat ik schrijf, is het niet alleen leuk, maar ook belangrijk. Critici zullen me vast optimistisch vinden, maar daar gaat het niet om. We moeten ervoor zorgen dat aan de voorwaarden van de democratie wordt voldaan. Dan kunnen we de democratie in stand houden en hoeven we haar niet meer te zien als alleen een bescherming.'

► TEKST SOPHIE DE GRAAF

► FOTO BERT JANSSEN

ACADEMIE VOOR MANAGEMENT

Startdata:

di 26 september 2006

► HR-Strateeg

di 7 november 2006

► Innovatief
Concurreren met Kennis

do 2 november 2006

► Marketing Leader-
ship Course

do 2 november 2006

► Merkmanagement

di 7 november 2006

► Strategisch Commu-
nicatiemanagement

do 23 november 2006

► Strategische
Marketing van Diensten

di 19 september 2006

► Verandermanagement

do 12 oktober 2006

► Masterclass Moder-
nisering van de Overheid

do 5 oktober 2006

► Res Publica Leergang

di 3 oktober 2006

► Publiek Management

di 13 oktober 2006

► Business Strategy
Course

Meer informatie:

[www.academievoor
management.nl](http://www.academievoor
management.nl) of
tel (050) 316 31 15

ORATIES EN AFSCHEIDSCOLLEGES

Tenzij anders vermeld beginnen afscheidscolleges om 16.00 uur en oraties om 16.15 uur. Inlichtingen: mw. I. Sibers, tel. (050) 363 52 90.

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

6 juni 2006

➤ oratie
prof.dr. A.J.M. van
Oosterhout
Immunologie

27 juni 2006

➤ oratie
prof.dr. G. de Haan
Celbiologie

26 september 2006

➤ afscheidscollege
prof.dr.ir. H. Wit

3 oktober 2006

➤ oratie
prof.dr. H.J. Verkade
Kindergeneeskunde

10 oktober 2006

➤ oratie
prof.dr. A.J. Moshage
Experimentele hepatologie en gastro-enterologie

LETTEREN

13 juni 2006

14.15 uur
➤ oratie prof.dr.
D.C.M. Raemaekers
Pre- en protohistorie

RECHTSGELEERD- HEID

13 juni 2006

➤ oratie prof.dr.
J.G. Brouwer
*Algemene rechtsweten-
schap*

20 juni 2006

➤ oratie prof.dr.
F.W. Bleichrodt
*Penologie en
penitentiair recht*

ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

20 juni 2006

➤ oratie prof.dr.
R.L. ter Hoeven
Externe verslaggeving

WISKUNDE EN NATUURWETEN- SCHAPPEN

12 september 2006

➤ afscheidscollege
mw. prof.dr.
R. Curtain

BEDRIJFSKUNDE

19 september 2006

➤ afscheidscollege
prof.dr. A.C.J. de
Leeuw

GODGELEERDHEID EN GODSDIENST- WETENSCHAP

10 oktober 2006

14.15 uur
➤ oratie prof.dr.
G.H. van Kooten
Nieuwe Testament

*Wijzigingen
voorbehouden.*

*Excuses: zes van boven-
genoemde redes hebben
inmiddels al plaats-
gevonden.*

HOGLERAARPORTRETEN

AANWINSTEN

Sinds de stichting heeft de Groningse universiteit de traditie dat emeriti-hoogleraren hun portret aanbieden aan de alma mater.

K.J. van Deen †
Huisartsengeneeskunde (1959-1979)
door Marike Bok

J.B.F.N. Engberts
Organische chemie (1978-2004)
door Flip Gaasendam

J. de Haan †
Histologie en microscopische
anatomie (1919-1952)
door Bouke van der Sloot

F. Takens
Zuivere wiskunde (1971-1999)
door Jacqueline Kasemier

Inlichtingen over schenking van
portretten: prof.dr. G. Boering,
tel. (050) 541 64 83 of
gtboering@hetnet.nl.
Meer afbeeldingen vindt u op
www.rug.nl/museum.

COLOFON

Eenentwintigste jaargang
tweede nummer/juli 2006
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis
kwartaalmagazine voor alle
afgestudeerden en gepromo-
veerden van de Rijksuniver-
siteit Groningen, inclusief
oud-cursisten van de
Academische Opleidingen
Groningen. *Broerstraat 5*
wil ertoe bijdragen dat het
contact tussen de universiteit
en iedereen die daar onder-
wijs heeft gevolgd in stand
blijft en zo mogelijk inten-
siever wordt. Heeft u
opmerkingen of ideeën?
Laat het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@bureau.rug.nl

Redactie

Hans Biemans
Lidy Bosker
Fenneke Colstee-Wieringa
Sophie de Graaf
Gert Gritter

Hoofdredactie

Fenneke Colstee-Wieringa

Research

Karin Weel

Internet

www.rug.nl/alumni

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Druk

Tijl Offset, Zwolle
Oplage 58.000

Adresbestand

De RUG hecht veel waarde aan
contact met oud-studenten.
Conform de Wet Bescherming
Persoonsgegevens gaat de
universiteit zorgvuldig met
adresgegevens om. Indien
u wijzigingen wilt doorgeven
of contact niet op prijs stelt,
dan kunt u zich wenden tot:

Rijksuniversiteit Groningen

Alumnielaties RUG
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 77 67
alumni@bureau.rug.nl

Wat heeft Irene van Ham met het Eric Bleumink Fonds?

Irene van Ham, alumna geneeskunde, is onlangs aan de RUG gepromoveerd.

'Na jaren als huisarts gewerkt te hebben, ben ik momenteel een vrijgevestigd bedrijfsarts. Onlangs rondde ik mijn wetenschappelijke carrière af met een proefschrift over de arbeidssatisfactie van de Nederlandse huisarts. Toen vrienden en familie mij vroegen welk cadeau ze mij konden geven, hoefde ik niet lang na te denken. Ik heb een bijdrage gevraagd aan het EBF, zodat collega's uit minder bevoorrechte landen ook de gelegenheid krijgen om zich te ontplooiën. Dankzij veel gulle gevers heb ik een mooi bedrag over kunnen maken!'

Het *Eric Bleumink Fonds* van de RUG verstrekt beurzen aan talentvolle studenten en onderzoekers uit ontwikkelingslanden. Het fonds, opgericht in mei 2000, heeft een bestuur onder leiding van de Rector Magnificus. Voor het werven van het geld zorgt het *Ubbo Emmius Fonds*. Voor meer informatie over donaties, schenkingen en legaten aan het *Eric Bleumink Fonds*:

UBBO EMMIUS FONDS
RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN
POSTBUS 72, 9700 AB GRONINGEN
TEL. (050) 363 75 95
UBBO.EMMIUS.FONDS@BUREAU.RUG.NL

ABN AMRO GRONINGEN
REKENINGNR. 56.30.98.961
T.N.V. STICHTING UBBO EMMIUS FONDS
INZAKE ERIC BLEUMINK FONDS

Eric Bleumink Fonds

RUG-Winkel Etalage

Manchetknopen

Fraai verzilverde manchetknopen met het RUG-wapen. Prijs: € 22,95

Burea klok

Nieuw in de RUG-Winkel: Burea klok, zware mat stalen uitvoering. Speciale alumniprijs: € 24,95

Kom kijken

- RUG-Winkel, Oude Kijk in 't Jatstraat 39, Groningen
- www.rug.nl/winkel

Bestellen

RUG-Winkel:
tel (050) 363 27 00
fax (050) 363 72 00
e-mail rugwinkel@bureau.rug.nl

Kaarthouder

Matstalen kaarthouder om uw visitekaartjes in op te bergen. Prijs: € 9,95

RUG CADEAUTIPS

De Jodenkamp

De tentoonstelling **De Jodenkamp** laat de opgraving en de herbegraving, onder rabbinaal toezicht, zien van de stoffelijke resten van 31 joodse graven die bij archeologische werkzaamheden nog op de Jodenkamp werden aangetroffen.

De begraafplaats aan de Jodenkamp, de oudste Joodse begraafplaats van de stad, lag tussen het Boterdiep en de Bloemsingel en is gebruikt van 1747 tot 1834.

Universiteitsmuseum

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a
Tot en met 30 juli 2006
Openeningstijden: di t/m zo van 13.00-17.00 uur
Toegang: € 2,50
www.rug.nl/museum

UNIVERSITEITSMUSEUM

WIBE BALT (28)

- **Studie** Geschiedenis van 1997 tot 2003
- **Werk** leraar aan het Rølingcollege in Groningen
- **Huis** woning uit 1926 in de Groningse Oranjewijk
- **Huishouden** met Anita Warmelink (27), ook RUG-historicus
- **Bruto jaarsalaris** 21.500 euro

Een klas met kinderen. Magisch man! Zo'n hummel uit 1 vmbo die aan je jasje trekt: Meneer, menéé-héér. Lastig, die vmbo'ers? Ik zeg: Het zijn kinderen die heel snel aan je gehecht raken. Ik wist al in havo 3 dat ik dit wilde. Hoe oud zal ik zijn geweest, vijftien? Met geschiedenis vertelde mijn leraar op het Drachtster Lyceum zo'n mooi verhaal. Over het Beleg van Luik aan het begin van de Eerste Wereldoorlog, augustus 1914. Hij marcheerde voor de klas, fantastisch. Ik heb na die les, echt waar, op het raam van een andere klas geklopt en gevraagd of ik dat verhaal daar mocht vertellen. Dat mocht. Op het Rølingcollege geef ik les aan vmbo 1 tot en met atheneum 6. Ik heb een 0,7 aanstelling, maar ik ben de hele dag op school. Ik neem mijn vak serieus en ik kan nog heel veel leren. Ik ben eigenlijk een groentje nog. In de eindfase van mijn studie ontdekte ik wat onderzoek was. Een docent zei: Jullie gaan het archief in en je ziet maar. Ik stuitte op het onderwerp van mijn scriptie, waarop ik ook best wilde promoveren: Willem Six van Oterleek, lid van een oude Amsterdamse Patriciërsfamilie en een van onze laatste ambassadeurs in Sint Petersburg. In *Oorlog en Vrede* van Tolstoi wordt hij nog genoemd. Ik hoopte enorm op een promotieplek, maar die was er niet. Individuele aanvragen worden bijna niet meer gedaan, daar zijn geen fondsen voor. Toen ik de financiering niet rond kreeg, heb ik het onderzoek eerst nog een dag in de week onbezoldigd gedaan, naast het leraarschap, maar het raakte in het slop. Ik heb het los moeten laten. Jammer, want ik had prachtig materiaal: Een oude linnenkast in Haarlem, met de meest fantastische en heel erg belangrijke boekjes over de familie Six. Misschien dat het later nog eens wat wordt. Maar als er iemand anders is die iets geweldigs met dat archief kan, wie ben ik dan om te vinden dat dat niet moet?

PAUL VAN DE POL(30)

- **Studie** Geschiedenis van 1997 tot 2004
- **Werk** Heeft scheepsbetimmeringsbedrijf
- **Huis** Bovenwoning in centrum van Groningen
- **Huishouden** met Marijke Reuver (24), RUG-student Internationale Organisaties en Internationale Betrekkingen
- **Huidige jaaronzet** 25.000 euro

Ik ben een iel mannetje, ja. Vijfzestig kilo. De keuringsarts, die me destijds om mijn linkerknie afkeurde voor militaire dienst, dacht dat ik me had uitgehongerd. Maar toen at ik ook al tien sneeën brood per dag. Toch heb ik na de middelbare school een seizoen gevaren met de Bruine Vloot en toen anderhalf jaar tenten gebouwd voor Cirque du Soleil. Zwaar werk. Mijn ouders zeiden alleen: Als je hier maar niet gaat zitten potverteren. Toch ging ik studeren. In Groningen, waar mijn bootje lag. Terug van een goed salaris naar een basisbeursje, maar ik wou niet later moeten vaststellen dat ik dat stuk ontwikkeling – zo'n studie – nog miste. Ik heb echt weer moeten leren lezen, nam literatuur veel langzamer in me op dan anderen. Gelukkig was het onderwijs in Groningen kleinschalig en was er een leuke club mensen. Dat motiveerde. Ongeveer halverwege heb ik nog wel getwijfeld. Ik vroeg me af of ik wel intelligent genoeg was. Anderen zeiden dat ik niet moest zeuren. Ik had met de studie geen ander doel dan studeren an sich. Als mensen schamper zeiden dat ik dan zeker leraar of werkloos werd, zei ik, om van het gezeik af te zijn: Ik word timmerman. Het uitzendbureau wou me niet eens inschrijven, toen ze hoorden dat ik historicus was. Nou ja, van werken in een callcenter zou ik toch tegen de muren omhoog zijn gevlogen. Ik kon bij een aannemer aan het werk en deed hier en daar wat andere klusjes. Ik heb bijvoorbeeld het hele interieur van een Lemster Aak hersteld. Scheepsbetimmering is een mooie tak van timmerwerk. Ik ben nu anderhalf jaar voor mezelf bezig. Momenteel betimmer ik in Stavoren een oud vrachtschip. Elke dag om kwart voor zes op, brood smeren en weg. Hier zit toekomst in. Zonder arrogant te willen zijn: Ik word steeds beter en het aantal vakmensen wordt minder, dus het moet wel goed gaan.'

In deze Achteraf een jonge historicus die is gaan doen wat hij als puber al wilde. Plus eentje die zijn hart volgde door met zijn handen te gaan werken.

➤ TEKST
ELLIS ELLENBROEK
➤ FOTO'S
JEROEN VAN KOOTEN